

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / ŠTEVILKA 33

CELOVEC, DNE 19. AVGUSTA 1965

CENA 2.— SILINGA

Ljudska fronta ali meščanski blok?

V zadnjih tednih se vedno znova pojavlja v gozdu avstrijskega in tudi inozemskega časopisja ter tudi na sestankih politikov koalicijskih strank beseda o ljudski fronti, tako imenovani „Volksfront“ na eni ter beseda o meščanskem bloku („Bürgerblock“) na drugi strani. Kaj pomenita ta dva pojma?

Povod za diskusijo so bile predsedniške volitve, kjer je, kakor je bilo enoumno poudarjeno, socialistični kandidat Jonas Zmaga samo, ker so ga z vsemi silami podprli tudi komunisti, da bi, kakor so rekli, preprečili izvolitev „reakcionarnega“ Gorbacha. Tudi vicekancler Pittermann je po predsedniških volitvah v mnogokomentiranem govoru izjavil, da so zmagali pri volitvah demokrati. Voda na mlini predvsem komunističnih teženj po nekakem združenju socialistov in komunistov v ljudski fronti je bil tudi XIX. kongres avstrijske komunistične partije, ki je prinesel razen cele vrste novih, mladih obrazov tudi prilagoditev današnjim zahtevam „poti v socializem“. Tako piše Franz Marek v italijanski reviji „Rinascita“ (št. 25—65): „Naša partija zares ne skriva, da namerava globoko revidirati svoje odnose do socialistov. Stališče zgodovinskega boja, ki se je razvijal v KPOe v odnosu do socialistične stranke, in stara koncepcija, temelječa na težnji, da je treba razdrobiti in potem vsrkati socialistično stranko, je bila vnovič proučena, popravljena in obsojena. Zamisel, da se je treba v večstrankarskem sistemu bojevati skupaj s spremenjeno socialistično stranko, da bi na ta način dosegli preobrazbo in obnovo avstrijske družbe, je naposled zbudila veliko pozornost...“ predvsem pri socialistih. Ta misel je bila vabljiva. Ko se je poskus, priti s pomočjo skrajne nacionalne desnice do oblasti v državi, na tako spektakularen način ponesrečil, naj skrajna levica dovede do cilja.

To daleč slišno rožljanje z verigo ljudske fronte je zbudilo tudi igranje z zamisljivo meščanskega bloka, ki je bil do neke mere dan v predvolilnem boju za predsedniške volitve v prevelikem obziru na rezervoar tako imenovanih „nekdanjih“.

Zdi se pa, da trezni krogi v obeh velikih taborih avstrijskega prebivalstva, sovražniki iz leta 1934 in skupni delavci pri zgradbi nove Avstrije v letu 1945, vidijo, v čem je anahronizem, v čem je brezsmiselnost takega početja in mišljenja. Vsak korak iz zdrave sredine ven, in naj je storjen na katerokoli stran, pride v prid le tistim, katerim je sedanjí družbeni ali državno-politični status Avstrije le trn v peti, najsi stojijo čisto na levi ali čisto na desni. V eni kot v drugi koalicijski stranki je premalo jasnega koncepta za bodočnost te države v osrčju kontinenta, preveč obzira na trenutne — res samo trenutne — politične ugodnosti in udobnosti. Sistem koalicije desnih sil, kakor ga prakticira politika Zapadne Nemčije že skozi več let, ni zdrav pojav. Koncentracija levih sil na eni in desnih sil na drugi strani ne bi zmanjšala avstrijskega ugleda samo na zapadu, ampak tudi na vzhodu, do katerega naj smo po izjavah merodajnih državnih in cerkvenih dostojanstvenikov most. Tudi v vprašanju Zvez nekdanjih vojakov (Kameradschaftsbünde) bi potrebovali bolj jasnega in manj kompromisnega gledanja. Inozemstvo ravno to vprašanje zelo vestno in pazljivo zasleduje, kakor je pokazala nedavna televizijska diskusija med znanimi žurnalisti inozemskih časopisov.

Rešitev gotovo do neke mere zavozlane avstrijske notranje politike ni ne v meščanskem bloku, ne v ljudski fronti, ampak samo v zbiranju pozitivne sredine.

OKOLI 800 RANJENIH IN NAD 2800 ARETIRANIH V LOS ANGELESU

Rasni spopadi v Kaliforniji

Najhujši rasni neredi v ZDA v zadnjih desetletjih. Uporabiti so morali vojaške oddelke — in vse je povzročila aretacija nekega črnega voznika.

Se vedno se nadaljujejo rasni neredi v črnem predelu mesta Los Angeles. Do neredov je prišlo preteklo sredo, ko je policija aretirala nekega črnca, ker je bil alkoholiziran.

Okrog avtomobila se je zbrala množica, ki je začela metati opeko in steklenice proti policajem in vpiti, da so črnca pretepli.

Ta incident je torej povzročil do sedaj najhujše izgrede v Los Angelesu in komaj se posreči tisočim policistom, gasilcem ter 14.000 članom nacionalne straže, da vzpostavijo red.

Zrtev terorja, ki ga povzročajo predvsem mladi fantje in dekleta do 18 let je vedno več. Dočim se je najprej pisalo o devetih osebah, ki so našle med nemiri smrt, je število naraslo na 25, potem na 32 in vedno še narašča.

Rasni neredi v Los Angelesu so po vsej državi zbudili močan odmev. Predsednik Johnson je rekel, da so to „tragični in vznemirljivi“ dogodki. Ponudil je kalifornijskim oblastem vso pomoč zveznih oblasti.

Črnski voditelji ne morejo priti v stik z uporniki

Črnski voditelj Martin Luther King, „apostol nenasilja“, je obsodil revolt črncev in

se strinjal s tem, da policija uporabi silo proti povzročiteljem neredov. Hkrati pa je obsodil tudi to, da morajo milijoni črncev živeti v „getih“. „Njihov obup je tragičen. Čutijo, da jih nič ne povezuje z družbo,“ je rekel pastor King. „V tem je bistvo problema.“ Izrazil je upanje, da se neredi ne bodo razširili.

Napetost narašča čedalje bolj in vsa prizadevanja črnskih voditeljev, da bi prišli v stik s predstavniki „puntarjev“, so ostala brezuspeha. V Los Angelesu so razjarjeni črnca zažgali številne trgovine in hiše. Materialna škoda znaša nad 175 milijonov dolarjev.

Po najnovejših vesteh iz Združenih držav Amerike je prišlo do izgrediv tudi v drugih zveznih državah ZDA. Tako je prišlo do spopadov med policijo in črnskimi demonstranti v Čikagu, kjer je bilo ranjenih okoli 70 ljudi. Tudi v Springfieldu, v državi Massachusetts, so bile demonstracije pristašev rasne enakosti. Spopadov ni bilo.

Upati moramo samo, da se bodo spopadi med črnici in belci v ZDA nehali, kajti samo v mirnem sožitju in složnosti more narod, ki je sicer po naravnih zakladih bogat, doseči to, kar človeštvo od njega pričakuje.

Spor zaradi Kašmira se zaostruje

Kljub pismeni intervenciji Anglije in vlog nekaterih držav, ki so naslovile na vladi v Karadžiju in New Delhiju poslanice, da naj rešita svoj spor okoli Kašmira po mirni poti s pogajanjem in da si naj obe državi nalagata pri vojaških akcijah opreznost in zadržanost, se zadeva še ni uredila, ampak so obojestranski „napadi in vpadi vedno bolj neznosni“.

Indijski ministrski predsednik je dejal po radiu, da bo v Kašmiru „sila zavržena s silo“. Medtem se je namreč izkazala prejšnja sumnja za upravičeno, da se vpadov in bojov udeležujejo člani redne pakistanske vojske, kar so ugotovili po dokumentih, ki so jih odvzeli ujetim pakistanskim gverilcem. Do „ljudskega upora“, ki ga je razglašala radijska postaja „Glas Kašmira“, pa ni prišlo, oziroma se je ta

upor za „osvoboditev Kašmira“ omejil samo na pakistanski del spornega ozemlja.

Pakistanski predsednik A. Khan je pred državnim praznikom naslovil poziv na indijske državnike za „častno rešitev kašmirskega vprašanja, dokler je še čas“. Dejal je, da gre za resno vprašanje in da se Pakistan trudi najti rešitev v okviru politike „prijateljstva in miru med sosedi“, ki je že dala pozitivne rezultate.

Te izjave pakistanskega predsednika pa bodo dobile konkretno vsebino šele tedaj, če bo pakistanska vlada onemogočila vdore pakistanskih gverilcev. Indija pa bo morala svoje čete skrbno držati za tako imenovano mirovno črto in tudi prekomerno množenje čet v spornem ozemlju ne koristi vzdušju. Predvsem pa bo treba upoštevati mnenje kašmirskega ljudstva, ki je neposredno prizadeto.

V noči od prejšnjega četrta na petek se je policija v Los Angelesu (ZDA) več ur borila proti 7000 demonstrantom. Prišlo je do sežiganja hiš. Prav tako je prišlo tudi v Čikagu do izgrediv črncev, potem ko je nek avto požarne brambe povozil mlado črno.

Za 55. rojstni dan na Triglav

Pretekli teden, namreč 15. avgusta, je naš zvezni kancler dr. Josef Klaus praznoval svoj 55. rojstni dan. (Rodil se je 15. avgusta l. 1910 v Mauthen na Zgornji Zilji). En dan poprej je kancler zasebno kot turist obiskal Julijske Alpe ter se povzpel tudi na najvišji vrh Jugoslavije, Triglav (2864 metrov); o njem je namreč znano, da je velik prijatelj narave, zlasti še gora.

Predsednik jugoslovanske narodne skupščine Edvard Kardelj, ki te dni tudi preživlja svoj dopust pod Triglavom, je ob tej priložnosti dr. Klauza povabil na zajtrk, katerega so se udeležile še nekatere vidne jugoslovanske politično-upravne osebnosti.

Ob 55-letnici rojstva je dr. Klaus prejel mnogo čestitk, med drugimi mu je brzojavno čestital tudi predsednik Združenih držav Severne Amerike, Johnson.

Vsem čestitkam pa se pridružujemo tudi mi koroški Slovenci, ter našemu zveznemu kanclerju ob tem jubileju želimo, da bi mogoč uspešno nadaljevali pot, ki si jo je zasnoval!

K R A T K E V E S T I

Velega poslanik Izraela prispel v Zahodno Nemčijo. — Prvi izraelski veleposlanik je te dni prispel v zahodnonemško prestolnico Bonn. Je to Asher Ben Nathan, ki se je rodil na Dunaju ter zaradi tega govori tudi zelo dobro nemško. Ob svojem prihodu je poudaril, da je za obe državi ogromnega zgodovinskega pomena zblizanje obeh narodov.

Kosigin povabljen v Turčijo. — Turški premier Urgüplü, ki se je mudil na uradnem obisku v Sovjetski zvezi, je povabil sovjetskega premiera Alekseja Kosigina, naj obišče Turčijo.

Ben Bella se dobro počuti. — V odgovor na neko vprašanje o Ben Belli je alžirski zunanji minister Buteflika, ki je na obisku v Bamaku, izjavil, da se Ben Bella dobro počuti in da je definitivno odstranjen z oblasti.

60 milijonov frankov kredita Jugoslaviji. — 13. t. m. so v Parizu podpisali sporazum, s katerim bo dala Francija Jugoslaviji kredit v znesku 60 milijonov frankov. Ta kredit je namenjen za nakup raznih produktov v Franciji.

Politični teden

Po svetu . . .

PRIMERJAVA MED KOREJSKO IN VIETNAMSKO VOJNO

V svetovnem časopisu se večkrat omenja, da se bo Vietnam spremenil v novo Korejo. V zvezi s tem je zanimiva statistika, ki jo je pred kratkim objavila ameriška revija Time, ki med drugim pravi:

Ameriška vojska: Na Koreji se je proti komunistom borilo vsega skupaj 1.250.000 mož. V Vietnamu jih je trenutno okoli 80 tisoč, vsega skupaj pa jih je doslej služilo blizu 200.000. — **Zavezniki:** Južnokorejska vojska je štela 460.000 mož, ostalih zaveznikov (15 držav) pa 40.000. Južnovietnamska vojska šteje trenutno 550.000 mož, ostalih zaveznikov (10 držav) pa je okoli 3.500. — **Komunisti:** Severnokorejska vojska je štela 135.000 vojakov, kitajskih „prostovoljcev“ pa je bilo 1.000.000; Vietkong šteje trenutno okoli 165.000 mož, medtem ko večina od 450.000 severovietnamske vojske še ni nastopila proti Južnemu Vietnamu. — **Vojno področje:** Na Koreji je bilo dolgo okoli 800 km in široko 140 do 300 km. V Vietnamu je dolgo 1800 km in široko 140 km. — **Zračna vojna:** Ameriško letalstvo je bombardiralo vsa področja severne Koreje in je uničilo skoro vso industrijo in skoro polovico stanovanjskih stavb; z bombardiranjem Severnega Vietnama so doslej porušili nekaj nad 35 mostov in nekaj petrolejskih skladišč, medtem ko so industrijski kompleksi Hanoja in Hajfonga ostali nedotaknjeni. — **Cena vojne:** V korejski vojni so imeli Amerikanci 54.246 mrtvih, 103.284 ranjenih, 7.140 pa je bilo ujetih. Ostali zavezniki pa so imeli 50.194 mrtvih in 194.297 ranjenih. Komunisti so utrpeli 1.347.000 mrtvih in ranjenih. V vietnamski vojni so Amerikanci imeli doslej nekaj nad 500 mrtvih, 2720 ranjenih in 14 ujetih; Južnovietnamci pa 25.000 mrtvih in 48 tisoč ranjenih, medtem ko je vietkong (komunisti) utrpel okoli 107.000 mrtvih in ranjenih. — **Zaključek:** Na Koreji so komunisti po treh letih in enem mesecu bojov podpisali premirje, s katerim je 38. vzporednik ostal meja med Severno in Južno Korejo. Danes je Južna Koreja neodvisna, nekomunistična država, katere severno mejo straži 50.000 ameriških in 550.000 južnokorejskih vojakov; v Vietnamu pa konca vojne nihče ne vidi, je pa tudi povsem drugačna, kakor pa je bila korejska, zaradi neodločnosti svobodnega sveta žrtvovati se za svobodo.

V Južnem Vietnamu še vedno traja vojna v džungli. Na sliki vidite ameriške „vojaške svetovale“, ki spremljajo južnovietnamske vojake na poti proti komunističnim gverilcem.

(U. S. I. S.)

BODO ZARES PRISTALI?

Pretekli teden so se spet pojavili nad Francijo „leteči krožniki“. Opazili so skrivnostne leteče predmete nad krajema Colloire v departmaju Vzhodne Pireneje in Rodez v departmaju Aveyron.

Obkrat so videli „leteče krožnike“ številni ljudje. V noči od sobote na nedeljo je letel nad mestecem Rodez blesteč predmet, precej večji kot kaka zvezda prve velikosti. Letel je v smeri od juga na sever in se večkrat ustavil, nato pa z veliko hitrostjo odletel naprej. Videlo ga je več ljudi, med njimi neki častnik.

Predsednik perujskega inštituta za med-

planetarne odnose Carlos Paz Garcia je izjavil, da bodo postali obiski letečih krožnikov na zemlji vse bolj pogosti, in je pozval prebivalstvo Peruja, naj sporoča čimveč podatkov o „neidentificiranih letečih predmetih“, če jih bo opazilo. Rekel je, da je pripisati pojave letečih krožnikov „bitjem višje inteligence, ki so prispela z vesoljskimi ladjami z drugih planetov in ki nas mirno opazujejo, ker bi morda hotela stopiti v stik z nami.“

Isto mnenje zastopa znana argentinska astrologinja prof. Dorotea Garrido, ki je med drugim napovedala zadnje potrese v Čilu, padec Hruščeva in državljansko vojno

. . . in pri nas v Avstriji

TUDI MED POČITNICAMI

vlade in parlamenta ter nekaterih njenih stalnih odborov notranja politika ne miruje. Še vedno razburjajo duhove ukrepi finančnega ministra o krajšanju kreditov državnega proračuna za posamezna ministrstva, kar se je posebno občutno pokazalo pri železniški upravi z ukinitvijo številnih vlakov. Sedaj pa izgleda, da bo podobno stanje nastopilo tudi pri poštni upravi, ki namerava iz istih razlogov ukiniti 60 do 80 avtobusnih prog, še bolj omejiti poštne dostavne službo in zapreti nekatere poštne urade, da bi na ta način prihranila 147 milijonov šilingov.

Ker pa je poštna uprava dosegla v prvi polovici leta 1965 6,8 odst. višje dohodke kot v istem času lanskega leta, je glavni poštni ravnatelj dr. Schachinger izjavil, da bi bilo pametneje, pošto izvzeti od krajšanju proračunskih postavk. S tem v zvezi je finančni minister dr. Schmitz opozoril na to, da je SPOe, ki ga sedaj zaradi tega napada, vztrajala pri zahtevi, da mora v državnem proračunskem zakonu 1965 ostati določilo, po katerem je treba v slučaju dosege nižjih dohodkov kot predvideno znižati proračunske kredite vsem ministrstvom enakomerno.

STANOVANJSKI PROBLEMI

bodo, kot izgleda, verjetno še dalj časa tičali nerešeni v „slepi ulici“. Ponoven dokaz za to je nedavni izstop državnega tajnika dr. Kotzine iz odbora štirih za novo ureditev stanovanjskih vprašanj, ki je ob tej priliki opozoril tudi na to, da sta vlada in parlament pustila pred svojimi počitnicami nerešene poleg tega še druge odprte probleme.

Dr. Kotzina je svoj izstop iz omenjenega odbora utemeljil z izjavo, da se je ta odbor izkazal kot nesposoben, reševati vprašanja stanovanjskega gospodarstva. — Zunanji minister dr. Kreisky pa je grajal, da pristojna resorna ministra še sedaj nista vladi predložila „že davno zapadlega poročila o posledicah morebitne gospodarske pogodbe Avstrije z EGS (EWG)“; zahteval je sklicanje posebne seje vlade, nakar mu je bilo pojasnjeno, da mora vendar tudi njemu biti znano, da je zvezni kancier dr. Klaus to storil že pred tedni in je bil določen za to sejo 13. september.

BO MLEKO ŠE DRAŽJE?

Kako je rešitev teh zadev v zvezi z EGS nujna in važna, se je pokazalo tudi ob zahtevi po ponovnem zvišanju cene mleku za 50 grošev pri litru, ki jo je postavila liberalno (FPOe) usmenjena Splošna kmečka zveza na Koroškem, katere je vprav na dan otvoritve letošnjega Koroškega velesejma v ta namen ponovno organizirala „pohod“ okrog dvesto traktorjev v Celovec.

Kmetijski minister inž. Schleinzer je to zahtevo odklonil z utemeljitvijo, da bi na ta način bila cena mleku in mlečnim izdelkom v Avstriji višja kot v državah EGS-trga ter bi hkrati povzročila popoln polom domačega mlečnega trga. Kot že rečeno, pa bi bila čimprejšnja in čimbolj ugodna sklenitev pogodbe z EGS za Avstrijo nadvse nujna, kajti vključuje precejšnjo zvišanje avstrijskega izvoza v EFTA-države; znaša delež zunanje trgovine Avstrije z EGS-državami še vedno približno 50 odstotkov.

BIVSI MINISTER OLAH

hoče spet nekoliko bolj stopiti v politično osredje in vzbujati pozornost avstrijske javnosti. Medtem ko je že s tem, da je bil

v Dominikanski republiki. Dorotea Garrido trdi, da se bitja na letečih krožnikih, ki prihajajo z drugih obljudenih svetov, zdaj omejujejo samo na ogledniške polete, v decembru pa bodo vdrila na Zemljo.

NOVI JUGOSLOVANSKI POTNI LISTI VELJAVNI 10 LET

1. januarja prihodnje leto bodo pričeli izdajati v Jugoslaviji potne liste z veljavnostjo deset let. Zvezni sekretariat za notranje zadeve je pravkar končal osnutek novega potnega lista, ki se po zunanjem videzu ne razlikuje preveč od dosedanjega. Platnice knjižice so rdeče, rubrike so poenostavljene, večje pa je število strani za vizume. Novi potni listi so enotni in odslej ne bo več tako imenovanih stalnih in začasnih potnih listov.

pred dobrimi štirinajstimi dnevi sprejet v zasebni avdienci pri papežu Pavlu VI., poskrbel za nemajhno senzacijo, se je pretekli teden razširila novica, da uvejavljajna željni mož ustanavlja novo stranko, ki naj za sedaj ima ime „Delovna skupnost za demokracijo in napredek“ („Arbeitsgemeinschaft für Demokratie und Fortschritt“) in bo njen ustanovni občni zbor predvidoma v prvi polovici septembra na Dunaju.

Olah pričakuje udeležbo iz vseh avstrijskih dežel. Ob tej priliki se bo tudi odločilo, ali naj dobi novo gibanje označbo stranke ali ne. „Skoraj vsi naši ljudje hočejo, naj postane politična stranka,“ je izjavil. Na ustanovnem občnem zboru bo izvoljeno tudi začasno predsedstvo. Glede programa je Olah pojasnil, da je sestavljenih že več predlogov in osnutkov. Na vprašanje, kako bo s socialisti, ki bi vstopili v novo politično gibanje in bi s tem prekršili predpise socialističnega strankinega pravilnika, je bivši minister odločno izjavil: „Ljudje bodo že sami izstopili iz Socialistične stranke oziroma bodo izključeni!“ Nadalje je pojasnil, da je zanimanje za njegove politične načrte po vseh zveznih deželah precejšnje, zlasti na Predal-skem.

Take „sile“ menda ne bo z zanimanjem zanj, kot si on obeta in pripoveduje. Kajti v zadnjem času njegovega ministrovanja je postal vse prej kot pa popularen; saj je z nekaterimi svojimi brezglavimi in samoblastnimi dejanji in ukrepi postajal iz dneva v dan bolj nepriljubljen, kajti v začetku njegove ministrske kariere si je marsikdo obetal od njega dosti več, kot pa je mož pozneje v resnici pokazal. Zato mu nekateri politični opazovalci že vnaprej obetajo ponovnem polom, katerega bi po vsej pravici tudi zaslužil, saj se je že dovolj kompromitiral; vsled tega mu tudi dejstvo, da je bil v avdienci pri sv. očetu, ne bo kaj prida pomagalo.

Most med narodi gre preko narodnih manjšin

Slovenski tržaški „Novi list“ se v zadnji številki posveča problemom slovenske manjšine v Italiji. Ker je članek tudi za nas zanimiv, prinašamo nekatere odstavke dobesedno:

„V zadnjih desetih letih so italijanske skrajno desničarske in nacionalistične organizacije večkrat uprizorile v Trstu in Gorici demonstracije, ki so se stalno izrodile v protislovensko gonjo. Ob takšnih priložnostih so nahujskane skupine skrajnežev, po večini nedozorela mladina, sramotile slovensko prebivalstvo z žaljivimi privedki, rjovele nespodobne pesmi ter napadale sedežele slovenskih ustanov.“

„S sramotjenjem jezika, kulture in tradicije slovenskega naroda ter z nasilnimi nastopi proti ustanovam naše narodne skupnosti skušajo ti nepoboljšljivi raznarodovalci preplašiti naše ljudi ter jih odvrniti z naravne poti narodnega osveščanja ter izpopolnjevanja v lastni kulturi in tradiciji. Hkrati si ti hujskaci obetajo, da bodo s svojim duhovnim in fizičnim nasiljem uničili vsa dosedanja naporna prizadevanja slovenskih in italijanskih demokratičnih sil za uresničenje takšnega vzdušja, ki bi omogočilo vzpostavitev trajnega omikanega sožitja med obema narodoma, ki tu že stoletja živita drug poleg drugega.“

„Fašizem in šovinizem pomenita zlasti za obmejne kraje in za narodnostno mešana področja resnično življenjsko nevarnost. Zato je skrajni čas, da se njunemu rovar-

SLOVENC

doma in po svetu

Nova maša Ivana Likozarja v Argentini

Nedavno je Slovenska vas v Argentini imela novo mašo in sicer že peto v cerkvi Marije Kraljice. Novo mašo je daroval lazarist Ivan Likozar iz vasi Voklo pri Kranju. Že zgodaj zjutraj je odnevalo streljanje možnarjev po stari slovenski navadi. Pred cerkvo je pozdravila novomašnika z lepo pesmico deklica in mu podala novomašni križ. Nato je zadelona s kora „Novomašnik, bod' pozdravljen“. Med sv. daritvijo je pel vaški zbor pod vodstvom Ivana Meleta. Pri primiciji je govoril g. dr. Alojz Starc. Pri darovanju so trije Žerovnikovi dečki, katerim je bil novomašnik birmanski boter, prinesli na oltar kelih, ciborij in daritvene vrčke.

Treba je zapisati še to, da je bilo novomašniku ob novi maši 40 let in da si je moral svojo pot do oltarja izvojevati, kakor je z božjo pomočjo pač vedel in znal. Njegov bivši krojaški mojster Janko Arnšek mu je ob tej priliki prisrčno čestital in g. novomašnik je bil vidno ponosen, da si zna tudi s šivanko (kakor sv. Pavel) in z bolničarstvom služiti svoj kruh.

Slovenski korenini

V Bazovici na Primorskem sta te dni slavili svoja visoka življenjska jubileja dve slovenski materi.

Prva je Marija Glažar, rojena Smrdu, ki je stara že čez 86 let. Rojena je bila sicer v Lipici, a je vso svojo dolgo dobo življenja preživela v Bazovici. Poročila se je z domačinom Antonom Glažarjem in je imela z njim pet otrok, od katerih sta dva še živa.

Marija Glažar je nekaj let ne živi v Bazovici, temveč pri svojih v Ljubljani. Vsako leto pa se za nekaj mesecev vrne v svoj kraj, kjer ima mnogo sorodnikov in prijateljev.

Druga slavljena je Marija Kavčič, rojena Stopar. Tudi ona je praznovala svoj jubilej v Bazovici in je stara danes 84 let. Vaščani jo poznajo kot „Maričko Nucetova“. Tudi ona se je rodila v bližnji Lipici in ko je bila stara 4 leta, se je preselila v Bazovico k teti Mariji. Šolo je dokončala v Bazovici, kasneje pa se je izučila za šiviljo. Ta poklic je opravljala vse do lanskega leta. „Sedaj pa nočem več šivati“ je dejala. „Hočem tudi malo počivati,“ kajti Marija Kavčič ima po 76-letih trdega dela res pravico do počitka.

Jubilantka se je poročila z Ivanom Kavčičem iz Tolmina, ki pa je stanoval in opravljal v Bazovici službo pismonoše. V zakonu se jima je rodilo pet otrok, od katerih pa je živa le hčerka Vida. Kljub tako visoki starosti pa je Marička Nucetova zmerom vesela in dobre volje.

Prof. Lenček v ZDA

Prof. Rado Lenček, ki je po vojni deloval precej let v Trstu kot častnik in profesor na slovenski gimnaziji, je postal s 1. julijem redni profesor univerze Columbia v New Yorku, kjer bo predaval o južnoslovenskih jezikih. Profesor Lenček se je mudil te dni v Trstu. Zdal je v Ljubljani kot gost ljubljanske univerze, s katero bo navezal stike v imenu univerze Columbia.

V Nemčiji pa tiska profesor Lenček zdaj knjigo o slovenskem glagolu.

jenju, hujskanju in nasilju napravi enkrat za vselej konec!“

Ti razlogi so napotili deželnega svetovaleca Slovenske skupnosti dr. Škerka, da je v petek, 6. t. m., predložil deželni zbornici zakonski osnutek, ki naj ga zbornica v smislu 26. člena deželnega statuta predloži v odobritev parlamentu. Zakonski osnutek nosi naslov „Kazenske določbe za zaščito narodnih in jezikovnih manjšin.“

Med drugim je dr. Škerk dejal:

„V teh zadnjih letih smo — žal — bili priče vztrajni in večkrat tudi nasilni dejavnosti, vključno častnikarski, ter ponavljajočim se dogodkom in manifestacijam tudi množičnim, ki so bili izizzivalnega značaja in imeli namen netiti narodnostno in rasno nestrpnost ter sovraštvo.“

Pred kratkim so podobne manifestacije bile v Trstu. Udeležile so se jih organizirano tudi številne osebe, ki so prišle celo iz oddaljenih pokrajin. Te manifestacije so potekale v znaku ustnega in pismenega sramotenja ter netenja narodnostne in rasne mržnje, kar je dovedlo do napadalnih nasilnih nastopov proti slovenskim gospodarskim in kulturnim ustanovam, in sicer izrecno zato, ker so slovenske.“

Dr. Škerk zaključuje svojo obrazložitev z besedami:

„Zakonski osnutek, ki ga danes predlagam, odraža stvarno nujnost in deželi ter nudi priložnost za dolgovano izpolnitev obveznosti, ki jih je država sprejela z mednarodnimi pogodbami.“

Sine cura et studio

(Maturitetno potovanje maturantov Slovenske gimnazije v Celovcu)

Najlepši dnevi najhitreje minejo, to smo občutili vsi, ko smo se poslovili od ljubkega Poreča. Sedaj nas je vodila pot samo še proti severu, proti domu. Zapustili smo Hrvaško in prišli zopet nazaj v Slovenijo, kjer smo med potjo obiskali letoviški mesti Portorož in Koper ter si ogledali krasne freske v starodavni cerkvi v Hrastovljah. Povzpeli smo se tudi na grad Socerb, ki nudi prelep pogled na morje in na mesto Trst. Tu smo zadnjic videli morje; ostali pa bodo lepi spomini na dneve, katere smo preživeli ob njegovi obali.

Podali smo se na Kras in si ogledali krasote Škocijanskih jam. Globoko pod zemljo smo občudovali tisočletni proces podtalne vode, ki je ustvarila tako čudovit svet v notranjosti zemlje, da ostrmi oko vsakega ogledovalca.

Mimo Postojne nas je vodila pot do Vrhnike, kjer smo obiskali rojstno hišo velikega pisatelja in dramatika Ivana Cankarja. V mislih smo se povzpeli na „Klanec“ in začuli tam nekje onstran potoka kletve Hlapca Jerneja, zavili smo tudi v lepo dolino Šentflorijansko in malo pokramljali z ono družbo pravičnih in plemenitih vaščanov; vračali smo se pozno ponoči, a v majhni sobici je še sedela mati in krpala perilo za sina-študenta. Njen blede in upadli obraz se nam je zazdel kot vprašanje: „Ivan, zakaj si me zatajil...?“

Pozno popoldne smo prispeli v Ljubljano. Zvečer smo se srečali s slovenskimi maturanti iz Trsta. V prijetni družbi smo izmenjavali misli, utrjevali stara prijateljstva in navezali nova. Kar prehitro je minil večer in morali smo se raziti.

Polni novih doživetij smo se vračali proti domu. V Vrbi na Gorenjskem smo obiskali rojstno hišo našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Spomnili smo se ga tudi na njegovem grobu v Kranju. Na spomeniku so vklesane besede, ki povedo več, kot vsak njegov življenjepis: „Ena se tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži.“

Srečno smo prispeli na Jesenice, kjer smo se morali posloviti, čeprav s težkim srcem, od naših vodičev ge. Lojzke Virčičeve, Gustlna ter šoferja Petra; saj smo si v teh dneh skupnega potovanja postali kar dobri prijatelji.

Le še par kratkih uric smo preživeli skupaj v prijateljski družbi, profesorji in maturanti, nato smo se morali posloviti. Z veliko željo, da bi se čimprej zopet videli in da bi ostali vedno prijatelji, smo stisnili roko drug drugemu. Saj smo skupno preživeli najlepša leta zlote mladosti.

Naj na tem mestu v imenu vsega razreda izrečem prisrčno zahvalo predvsem našemu g. ravnatelju dvornemu svetniku dr. Jošku

(Konec)

Tischlerju, ki nam je oskrbel in omogočil tako krasno potovanje. Nič manjša zahvala velja našim spremljevalcem profesorjem za njihovo skrb in veliko potrpljenje. Naj se na tem mestu spomnim tudi nekoga, ki nas je dolgih šest let varno vodil po poti gimnazijskega študija. To je naš bivši razrednik g. prof. Franc Inzko, ki nas pa na žalost iz zdravstvenih razlogov ni mogel spremljati na maturitetnem potovanju.

Vsemu profesorskemu zboru pa se še enkrat zahvalim za veliko skrb in ljubezen do nas slovenske mladine in do slovenskega naroda. Znali bomo to oporoko skrbno hraniti v naših mladih srcih in jo spoštovati kot svoj najdražji zaklad. — jk —

Maturantje slovenske gimnazije v malem obmorskem mestecu Rovinju.

Naša mladina naj se uči jezike!

Koliko jezikov se lahko nauči povprečni človek? — Izredni ljudje so se naučili tudi dvanajst jezikov. — Vedno večja potreba znanja slovanskih jezikov.

Russel Fitzgibbon, univerzitetni profesor v Berkeleyju (Kalifornija), je izdal začetno knjigo o jezikih in narečjih, ki jih je po svetu nič manj kot 2796. Morda je podatek previsok; to dopušča tudi Fitzgibbon v razlagi k svojim navedbam. Kot samostojne enote je upošteval tudi tista narečja, ki je med njimi tako malo različik (na primer provansalska v Franciji in nekatera nemška), da bi jih lahko pojmovali kot en sam dialekt z več odenki.

Zanimiva pa je ugotovitev, da je na svetu le peščica jezikov, ki so materinščina nad 50 milijonov ljudi. Z več kot 500 milijoni je na prvem mestu kitajščina. Potem se zvrstijo angleščina, hindijščina, ruščina, španščina in francoščina, z njimi pa indonezijski, portugalski, bengalski in arabski jezik. Te jezike ima za svojo materinščino skupno 1,8 milijarde ljudi, torej tri petine svetovnega prebivalstva.

V posebnem poglavju odgovarja pisec na

Dr. Theodor Veiter:

Völker im Volke Österreichs

Die Kärntner Slowenen

Das heikelste, schwierigste und schmerzlichste Problem unter den Volksgruppenfragen in Österreich ist heute, aber nicht erst seit heute, jenes der Slowenen in Kärnten. Während zum Beispiel Rudolf Kiszling über die Burgenlandkroaten mit gewisser Berechtigung sagt, sie seien eine „gesättigte Minderheit“ (wie wir sahen stimmte dies allerdings nicht wortwörtlich), während die Burgenlandmadjaren keine Forderungen angemeldet haben und auch die Wiener Tschechen, aus deren Reihen abstammungsmäßig jetzt auch ein Bundespräsident erwachsen ist, in voller Harmonie mit dem Mehrheitsvolk leben, sind die Kärntner Slowenen zweifellos keine „gesättigte Minderheit“. Ihr Forderungsprogramm ist unüberhörbar deutlich erklärt und erst vor kurzem in einem Memorandum formuliert worden¹.

Die besondere Problematik der Kärntner Slowenenfrage hat mehrere Wurzeln. Erstens sind die Kärntner Slowenen eine Grenzlandvolksgruppe, das heißt, sie siedeln nicht inmitten eines anderen Volkstums der Mehrheit, sondern am Rand von dessen Siedlungsgebiet unmittelbar an der Grenze eines konationalen Staates beziehungsweise räumlich anschließend an das Gebiet desselben Volkes, von diesem nur durch eine Staatsgrenze getrennt. Allerdings liegt dazwischen eine mächtige Gebirgskette als Grenze, die Karawanken (bei Vellach auch ein Stückchen der Steiner Alpen mit der Mrzlagora und der Skuta in der Vellacher Kotschna). Diese Bergkette hat Jugoslawien beziehungsweise die Slowenen in Slowenien mit dem Kernland Krain nicht gehindert, in übersteigtem Nationalstaatsdenken den von Slowenen bewohnten Teil Kärntens und sogar noch weit mehr zu fordern, also den Anschluß. Das hat zu den Kärntner Abwehrkämpfen

1918/19 und zur Volksabstimmung vom 10. Okt. 1920 geführt. Darüber ist sehr viel, allerdings nicht immer wirklich der historischen Wahrheit Gemäßes geschrieben worden².

Die Volksabstimmung ergab eine Mehrheit von 59,04 Prozent für den Verbleib des Abstimmungsgebietes, Zone A, wo 1910 (nach der Umgangssprache) 68 Prozent Slowenen und nur 32 Prozent Deutsche gezählt worden waren, bei Österreich. Wäre allerdings die

Danes pričemo s ponatisom vrste člankov, ki jih objavlja v teh tednih znani avstrijski jurist, publicist in poznavavec manjšinskih vprašanj dr. Theodor Veiter v uglednem avstrijskem tedniku „Die Furche“. Medtem ko je v številkah od 3. julija naprej pisal o Čehih, Slovaki, Ciganih, Madžarih in Hrvatih, je pričel pretekli teden z analizo vprašanja koroških Slovencev; gotovo ne bomo mogli podpisati vsake njegove izjave, dejstvo pa je, da spada ta analiza med najtežnjaša in najtrežnjaša stališča k manjšinski problematiki koroških Slovencev. V posebnem dodatnem članku bomo še zavzeli svoje stališče do posameznih točk.

Uredništvo

Drau als Nordgrenze des Abstimmungsgebietes (mit Westbegrenzung Gail-Gailitz) festgelegt gewesen, so hätte sich eine ganz knappe Mehrheit für Jugoslawien ergeben, nämlich 10.405 gegen 10.083 für Österreich, was in der einschlägigen Literatur mit Ausnahme des absolut verlässlichen Werkes des OKH³ und — verklausuliert — bei Sarah Wambaugh nirgends erwähnt wird.

Verzicht bis auf weiteres

Das Territorium einer Grenzlandvolksgruppe ist fast stets Gegenstand von Gebietsansprüchen, mögen diese auch vorübergehend fallengelassen sein. Schon das Königreich S. H. S. (Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca) wie das spätere Königreich Jugoslawien haben sich mit dem endgültigen Verbleib Südkärntens (Zone A) bei Österreich nicht abfinden können und das volksdemokratische Jugoslawien auch nicht, wie die zum Abschnitt über die Burgenlandkroaten erwähnte jugoslawische Denkschrift beweist,

wie man aber auch aus schon während des zweiten Weltkrieg in London erschienenen Publikationen und Memoranden von jugoslawischer Seite⁴ entnehmen kann und dann wiederum den von jugoslawischen Delegierten auf der Londoner Außenministerkonferenz 1946/47, Josip Vilfan (nicht zu verwechseln mit dem seinerzeitigen Präsidenten der Europäischen Nationalkongresse ab 1921, dem Triestiner Slowenen Dr. Josip Vilfan). Wenn schließlich diese Forderungen auf der Moskauer Außenministerkonferenz 1949 endgültig scheiterten und Jugoslawien durch Beitritt zum österreichischen Staatsvertrag von 1955 auch dessen Grenzen anerkannt hat, so darf man doch nicht übersehen, daß es sich völkerrechtlich nach marxistisch-leninistischem Völkerrecht, das man in der österreichischen Völkerrechtswissenschaft leider als nicht existent betrachtet, hier um einen typischen Fall des Völkerrechts der Koexistenz handelt und von einem endgültigen Verzicht auf Gebietsrevision gar keine Rede sein kann⁵.

Zweitens liegt die besondere Problematik der Kärntner Slowenenfrage in dem tief eingewurzelter Gegensatz zwischen den jedenfalls früher tiefgläubig katholischen Slowenen (nur die rein slowenische Pfarrgemeinde Agoritschach ist evangelisch⁶) und dem noch bis weit in die erste Hälfte unseres Jahrhunderts fanatisch antikirchlichen („antiklerikalen“) deutschen Nationalliberalismus, wodurch es für die slowenischen Pfarren nie genügend einheimische Priester gab und solche entweder aus Slowenien oder auch aus dem tschechischen Siedlungsgebiet zusätzlich herangezogen werden mußten. Wurden schon die Deutschkärntner Katholiken, die sich als solche bekannten, auf manchmal heute kaum mehr glaubhaft erscheinende Weise verfolgt und diskriminiert, so galt dies erst recht von den katholischen Slowenen. Gewiß hat dieser antikirchliche Deutschliberalismus heute seine Virulenz weitgehend verloren; seine Anhänger sind überwiegend in der SPÖ untergekommen, zu einem gewissen Teil in der FPÖ und zum kleinsten in der ÖVP. Umgekehrt

vprašanje, koliko jezikov se lahko nauči zdrav in normalno razvit, skratka povprečen človek. V tej zvezi piše, da je pred sto leti kar 99 odst. svetovnega prebivalstva govorilo en sam jezik, v tistem preostalem odstotku pa našteva duhovščino, takrat številčno nepomembno izobraženstvo in prebivalstvo ob jezikovnih mejah.

Zdaj se uči mladi rod v deželah z razvitim šolstvom vsaj enega tujega jezika. Pravi poliglotti so po Fitzgibbonovih podatkih Izraelci, v bližnji preteklosti iz različnih evropskih dežel, z arabskega jezikovnega območja in od drugod priseljeni Židje, ki v povprečju govorijo po tri jezike. Za njimi so Švicarji, Luksemburžani in prebivalci drugih majhnih dežel.

Po jezikoslovcih povzema Fitzgibbon trditev, da se začno težave pri učenju tretjega, etnično različnega jezika. Na primer takrat, če se začne Anglež, Šved ali Nemec učiti razen francoščine še kak slovanski, arabski ali azijski jezik.

In dalje: kdor zna štiri etnično različne jezike, se zlahka nauči štiri ali šest nadaljnjih iz istih narodnostnih skupin, s čimer postane „fenomen“. Tako imenovani „jezikovni geniji“ so se zares učili le tri ali kvečjemu štiri različne jezike, potem pa so z razmeroma majhnim trudom obvladali njim sorodne in si tako pridobili znanje osmih, desetih ali celo dvanajstih jezikov.

Drugi tuji jezik določene narodnostne skupine se baje lahko naučimo nekako v šestih mesecih, seveda če se z vsemi silami posvetimo študiju.

Za nas na Koroškem je važno, da se mladi dobro navadijo slovensčine, ker se jim tako odpro vrata do cele vrste sorodnih slovanskih jezikov. Svetujte svojim znancem in prijateljem, da naj otroka prijavijo za slovenski pouk! Otroci jim bo čez nekaj let hvaležen za to. Nemški jezik bo zaradi tega otrok prav tako obvladal.

A. MILLER: „HVALA ZA ZANIMANJE IN TRUD“

Pravkar na Bledu izvoljeni novi predsednik mednarodnega PEN kluba, ameriški pisatelj Arthur Miller, se je telegrafično zahvalil profesorju Häusermannu, direktorju dunajskega Burgtheatra, za odlično uprizoritev njegovih odrskih del.

„V prvi vusti se Vam moram zahvaliti za zanimanje in za trud, ki ste ga imeli z mojimi stvaritvami,“ je bilo rečeno v telegramu Arthurja prof. Häusermannu.

sind die Kärntner Slowenen von heute ihrerseits teilweise der angestammten katholischen Religion entfremdet und gehören entweder auch der SPÖ an oder der parallel zum katholischen Nationalen Svet (Volksrat) geschaffenen linkssozialistischen Zveza Avstrijskih Slovencev. (Wahrscheinlich Zveza slowenischer Organisationen. Anm. d. Red.)

¹ „Das Programm des Verbandes slowenischer Organisationen in Kärnten hinsichtlich der national-politischen, kulturellen und wirtschaftlichen Fragen der slowenischen Volksgemeinschaft“, hektographiert, vervielfältigt, Klagenfurt, März 1965. — Im wesentlichen ist dieses Programm eine Wiederholung des „Memorandums der Kärntner Slowenen“ („Spomenica koroških Slovencev“), herausgegeben von beiden slowenischen Dachverbänden am 11. Oktober 1955. Dazu Gegenklärung des „Kärntner Heimatdienst“ (eines deutschen Schutzverbandes), „Stellungnahme zum slowenischen Memorandum“, Klagenfurt, Mai 1960.

² Zu den Abwehrkämpfen gibt es nur ein in jeder Hinsicht objektives und umfassend geschriebenes Werk, nämlich „Freiheitskämpfe in Deutschland. Kärntner Freiheitskampf“ (im wesentlichen geschrieben von F. X. Kohla), hsg. vom Oberkommando d. Heeres, Berlin (Mittler), 2 Bde., 1941; als Quellenwerk von Bedeutung ist ferner: Martin Wutte, Kärntens Freiheitskampf, 1. Aufl., Klagenfurt (Kleinmayr), 1922, während die 2. Aufl., Weimar (Böhlau), 1942, kritische Beurteilung verdient. — Zur Volksabstimmung vom 10. Oktober 1920 kommen in Betracht: Hans Lager, Abwehrkampf und Volksabstimmung in Kärnten 1918 bis 1920. Klagenfurt (Kleinmayr), 1930, und als nahezu einziges wirkliches Standardwerk Sarah Wambaugh, Plebiscites since the world war, Washington (Carnegie Endowment for International Peace), 1933, Bd. I, Kap. V, und (nur Dokumente) Bd. II, SS. 124–164.

³ A. a. O., Bd. II, S. 69.

⁴ A. Moodie, Slovenia, an area of strain, London (Yugoslav Documents), 1943, Ivan Ahčin, ob 40-letnici Majniške deklaracije, in: Zbornik-koledar Svobodne Slovenije, Buenos Aires, 1957, SS. 17 ff.; Bogó Grafenauer, The National Development of the Carinthian Slovenes, Ljubljana (Research Institute), 1946; Josef Hans, zwei Kärntner Denkschriften vom September 1945, in: „Carinthia I“, Klagenfurt, 1960, H. 4 (mit Abwehr dieser Gebietsansprüche); Edvard Kardelj, Materiali za ideološki odgoj članova Narodnog Fronta, Zagreb, 1949. — Interessant auch: Robert Langer, The Austro-Yugoslav Problem, New York, 1951.

⁵ Akademie der Wissenschaften der UdSSR, „Völkerrecht“, deutsche Ausgabe, Hamburg, 1960, bes. SS. 201 ff.

⁶ Slow. Zagoriče, Gemeinde Arnoldstein.

(Dalje prihodnjic)

Počitniški sestanek

**Kluba slovenskih študentov na Dunaju
„MLADINA — SAMOKRITIKA IN
KRITIKA“**

bo od srede, 1. avg. do nedelje 5. avg. 1965 v Škocijanu.

Sporred bo sledeč:

Sreda, 1. 9.: prihod v Škocijan, večerja in družabno srečanje.

Četrtek, 2. 9.: „Srednješolska mladina“, diskusija z zastopniki Koroške dijaške zveze in Zveze slovenske mladine. „Kulturno udejstovanje mladine“, diskusija s profesorji za slovenščino (Hronek, Messner, dr. Vospernik) in Mladjevci (Lipusch).

Petek, 3. 9.: „Visokošolska mladina“, diskusija z zastopniki Akademije slovenskih bogoslovcev, Kluba slovenskih študentov na Dunaju in študentov iz Gradca.

Sobota, 4. 9.: Naša mladina — kritičen pogled starejših, diskusija z zastopniki NSKS (dr. V. Inzko), KKZ (dr. Zabiaticnik), SPZ (Velik), ZSO (dr. F. Zwitter); popoldne: izlet k slikarju prof. dr. Wernerju Bergu; zvečer: zaključek pri Brezniku ob Zablaticnem jezeru.

Nedelja, 5. 9.: po zajtrku odhod na Pliberski sejem.

Pri nas na Koroškem

Slovo od dr. Franceta Petka

Nepričakovano naglo je splošno znani in spoštovani zdravnik in narodni delavec **dr. Franc Petek** za vedno zapustil mesto Velikovec in okolico, kjer je prebival skoraj pol stoletja. V nedeljo, 1. 8., se je bil vrnil s svojci s tritedenskega bivanja ob morju, v torek, 3. 8., ga je že zadela delna kap, da je ohromela leva stran telesa, prepeljali so ga v deželno bolnico; v ponedeljek 9. 8., pa je umrl. Vse se je dogodilo tako nedolmljivo naglo, da se je nemalo prestrašila neka kmetica, ko je prišla v sredo, 11. 8., na njegovo stanovanje v Velikovcu, misleč, da ga najde živega, pa ga je zagledala na mrtvaškem odru.

Na ta dan, 11. 8., popoldne, se je zbralo pri Kupperjevi hiši v St. Rupertu veliko število hvaležno-vdanih src iz vseh krajev južne Koroške, da zaslužnega moža pospremi k zadnjemu počitku na pokopališče v St. Rupertu. Pri imenovanju hiše je blagoslovil umrlega šentrupeški župnik **č. g. dr. Zeichen** ob asistenci **č. g. kateheta Orla**, združeni moški zbori so pod vodstvom **g. Val. Hartmana** zapeli žalostinke, nakar se je pogrebni spreved pomikal proti pokopališču. Ob odprtem grobu je najprej domači g. župnik govoril o težavni življenjski poti rajnega in poudaril njegovo neomajno zvestobo in tesno povezanost z ljudstvom in kmečkimi stanom, iz katerega je izšel; s posebnim poudarkom je pokazal svetel vzgled njegove osebne skromnosti in popolne nesebičnosti. V vsakem sočloveku je gledal

brata in mu iz bratske ljubezni pomagal, zato pa v bratski ljubezni molimo ob grobu za njega kot brata. V imenu mestne občine se je **g. župan Hosp** poslovil od njega kot vzglednega očeta, človeka in zdravnika. Podpredsednik deželnega zbora **g. Pawlik** je govoril o zaslužnem delovanju dr. Petkove kot deželnem poslancu, zastopniku koroških Slovencev, ki je kot tak vedno kazal razumevanje in zanimanje ne samo za interese manjšine, temveč tudi za splošne deželne in državne potrebe. Kot glavni govornik je **g. dr. Franci Zwitter** izčrpno orisal vso življenjsko pot in delo nepozabnega ljudskega zdravnika in narodnega delavca in omenil, da je rajni kot sin malega kmeta že od otroških let sam okušal trdi eksistenčni boj kmečkemu in delavskemu sloja in se že kot študent živo zanimal za vse socialne in politične probleme; opisal je njegovo delovanje kot politik pred in po drugi svetovni vojni. Združeni moški zbori so nato zapeli še dve žalostinki. Globoko je seglo vsem udeležencem pogreba v srce, ko so gorečemu rodo- in domoljubu zapeli našo koroško: „Nmv čez jizaro...“

Osebnost g. dr. Petka je gotovo redke pojave v zgodovini malega naroda kot smo koroški Slovenci. Malo je takih, ki bi kot laiški inteligenti ostali tako tesno povezani s svojim narodom kot on. Dr. Petek je bil tak. Bil je tako povezan s svojim narodom, da sta mnoga leta veljala pojma slovenski zdravnik in dr. Petek kot eden.

Ministrantski dan v Kapli ob Dravi

Naši strežniki imajo skoro vsako leto svoj ministrantski dan. Ze nekaj let je navada, da se zberejo ministrantje iz južnega dela Koroške, izmenjajoče v Rožu ali Podjuni. Tako je letos padla vrsta zopet na Rož in dogovorjeno je bilo, da bodo naši ministrantje tokrat gostje v prafari spodnjega Roža, v Kapli ob Dravi. Tam imajo za taka velika srečanja primerno cerkev, ki je preurejena tudi za sveto mašo z oltarjem, pri katerem more duhovnik maševati obrnjen k ljudstvu. Posebna privlačnost za letošnje ministrantsko srečanje v Kapli pa je bila tudi izredno posrečena renovacija te velike farne cerkve.

Na bednji dan svetega Lovrenca, 9. avgusta, ob 9. uri, je bil napovedan začetek; zato je bilo v tem času polno mladeži okrog kapelskega župnišča, med njimi pa številni duhovniki. Pripravljali so se za spreved v cerkev. Lep je bil pogled na urejeno vrsto fantov v ministrantskih oblekah različnih barv in teh je bilo skoro dvesto petdeset. Med molitvijo in slovesnim zvonjenjem se je spreved pomikal v cerkev in jo napolnil ob vzgledni urejenosti.

Osrednja točka sporeda tega dneva je skupna sveta maša, pri kateri „strežejo“ vsi ministranti; je to nekaka „konministracija“. Domači g. župnik Pavel Kanauf so s svojimi ministranti darovali sveto mašo ob oltarju „proti ljudstvu“, ministranti v klopeh pa so vzorno molili ter navdušeno prepevali. Ob tej priliki smo znova doživeli vso lepoto obnovljene liturgije, katere na-

LOČE OB BAŠKEM JEZERU

Minulo nedeljo je delil v Ločah in v Bačah novomašniški blagoslov **č. g. Janez Zitterer** iz Štebna. Domačini kakor tudi letoviščarji so se v zelo velikem številu posluževali te redke prilike in tako je bil navale za te redki „žegen“ izredno velik. Novomašnik izvira pravzaprav iz naše fars, vsaj po materi, saj izhaja iz znane Mikulove domačije v Rurah pri Starem gradu. Tod ima tudi mnogo sorodnikov uglednih in zavednih, ki so na ta zanje — kot za našo in štebensko faro pomembni dogodek, tudi zelo ponosni.

Na primicijo, ki je bila v Štebnu, je prihitelo od blizu in daleč mnogo domačinov in tudi letoviščarjev. V hladni sencu zelenih lip in kosahtih kostanjev ob izbranem petju domačega zbora in gromkem sodelovanju ljudskega petja, se je izvršila ta lepa in skromna domača slavnost zapuščajoč

men je, pritegnitev vseh navzočih k živemu sodelovanju ob dogajanju pri daritvenem oltarju. V pridigi so g. župnik ob vzgledu belgijskega kralja, ki je baje tudi bil vzoren ministrant, pokazali podobo dobrega ministranta in tem „malim apostolom“ povedali kako vzvišena je služba ministrantov, saj so nekaki ministri, prvi pomočniki pri najsvetejših opravilih. Tudi ob svetem obhajilu, se je pokazala vzgledna udeležba te svete daritve, ko so skoraj vsi strežniki pristopili k obhajilni mizi.

Po sveti maši je sledilo najprej slikanje, kar je izvršil naš „poklicni“ fotograf **g. Zaletel**. Naslednja točka programa pa je bilo tekmovanje v znanju iz ministrantske umetnosti. Razdeljeni v posamezne skupine so morali odgovarjati na določena vprašanja iz obnovljene liturgije in ministrantskih opravil, za kar so bile pripravljene tudi lepe nagrade.

Za popoldanske ure pa je bilo določen zabavni in športni del. V sencu za cerkvijo so ministranti posedli po travi. Najprej so zapeli par veselih pesmi, se masmejali ob šaljih zgodbah ter gledali otroško igro iz rimskih časov „Pankracijeva zmaga“, katero so podali šentjanski ministranti, nato pa so se ministrantje podali na športno igrišče in zaključili svoj dan z žogo na „bojnem polju“ z zmago ministrantov iz Podjune.

Pa tudi za telesno okrepcilo je bilo dobro oskrbljeno; okusni zajtrk in okrogle klobase pri kosilu so našim fantom kar dobro teknilo.

velik in globok vtis stvarnega in jedrnatega pridigarja **č. župnika** z Zile.

Novomašnika spremlja splošna želja vseh faranov, da bi bila njegova življenjska pot polna uspehov in radosti, staršem in sorodnikom pa iskrene čestitke k temu redkemu a lepemu domačemu prazniku...

MALNICE — PEČNICA (Pogrebi)

V nedeljo, dne 1. avgusta, nas je dohitela žalostna novica, da se je smrtno ponesrečil 19-letni **Mihi Olipitz**. Z avtom svojega brata je na Brdu ob Baškem jezeru zavozil s ceste v jezero in z avtom vred utonil. Mimoideči so ga še v zadnjem trenutku hoteli potegniti iz potapljačega se avta, kar jim pa na žalost ni več uspelo. Sele uro pozneje so ga potapljači mrtvega prinesli na površino.

V torek nato ga je spremljala velika mno-

žica k zadnjemu počitku. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil naš **č. g. dušni pastir** in izrekel tolažilne besede težko prizadeti družini, posebno globoko žalujoči materi. **G. Kattnig** se je poslovil v imenu požarne brambe, **g. strokovni učitelj Schusser** pa v imenu nemškega pevskega društva Ledince.

Z Mihijem smo izgubili prijaznega, iskrenega prijatelja, ki se je v vsakem okolju posluževal svoje materine govornice in je rad obiskoval tudi domače, slovenske prireditve.

Teden pred Mihijem pa smo pokopali iz Malnic nad vse ugledno **Marijo Woschitz**, pd. Žagarčevo mater. Rajna je bila naročnica naših listov.

Na Pečnici pa nas je zapustila **Gašparčeva** mama. Bila je verna slovenska mati, ki je tudi svoje otroke vzgojila v tem duhu. Zvesta je bila do zadnjega! V svojem življenju je radi svojega prepričanja doživela marsikatero grenko uro.

Naj počivajo v miru. Žalujočim pa iskreno sožaljje.

DARUJTE za visokošolski dom Korotan!

BILCOVS

(Pogreb in romanje)

Zadnjo nedeljo v juliju se je zbrala velika množica pogrebcev pri pd. Hauptmanu v Terdinju pri Pugarju, da izkaže zadnjo čast umrlemu gospodarju **Šimanu Andreaš** in moli za njegov dušni mir.

Pokojni **Šiman** je dosegel starost 61 let. Huda bolezen ga je v zadnjih mesecih priklenila na bolniško posteljo. Šel je v bolnico, da bi mu tam pomagali in bi se zdrav vrnil v svojo ljubljeno družino, za katero je vse življenje vzorno skrbel. Bolezen se je navidezno zboljšala in bilo je že upanja, da je izven velike nevarnosti. Toda njegovi dnevi so bili šteti. Bog ga je poklical v večno domovino. Nas vse, ki smo poznali Šimana, je presenetila žalostna vest, da ga ne bo več med nami. Bil je priden in skrbljiv gospodar in velik talent-samouk v risanju. Vedrega in veselega značaja, je z ljubozno obdeloval zemljo in dolga leta vršil težko delo v gozdu. Mnogo slik je napravil z motivi domače hiše in naše lepe domovine.

Njegov pogreb je bil med prvo in drugo božjo službo. Zato je imel rajni Hauptman veliko pogrebcev in molivcev. V lepih besedah se je poslovil od rajnega očeta in gospodarja, **č. g. Jože Vošnjak** iz St. Janža, ki oskrbuje dušnopastirsko našo župnijo. Cerkvni pevci so zapeli pokojnemu ganljive pesmi. Naj bi njegovo izmučeno truplo v miru počivalo in čakalo vstajanja v domači zemlji, ki jo je vse življenje ljubil, njegovi duši pa želimo večno veselje pri Bogu. Vsem sorodnikom velja ob težki izgubi naše iskreno sožaljje!

Naši cerkveni pevci so že dalj časa nameravali porovati k Materi božji na Svete Višarje. Ta želja se jim je izpolnila v nedeljo, 8. avgusta. Nekateri so imeli še pomisleke, ker je to nedeljo tudi bil semenj v okolici podružne cerkve pri sveti Heleni. Dušni pastir je oznanil, da je možnost tudi za druge, da se pripravijo za romanje na Svete Višarje. In res se je prijavilo toliko romarjev, da so napolnili en omnibus. Pevci so se pripeljali z lastnimi osebnimi vozili.

Dan, kakor bi si lepšega ne bi mogli želeli, nam je dal Bog na to nedeljo. Ob 5. uri zjutraj smo se odpeljali iz Bilcovsa in dospeli razmeroma zelo hitro do „funivije“ ali vzpenjače, ki nas je dvignila v sedmih minutah na vrh gore, kjer stoji častiljivo svetišče. Ob pol 8. uri smo že bili v cerkvi, v kateri je imel naš domačin **č. g. R. Safran**, slovesno sv. mašo. V svojem nagovoru je poudarjal, da smo tukaj v svetišču, kjer deli Višarska Mati božja že nad 600 let vernikom iz treh narodov svoj materinski blagoslov in hoče tudi nam pomagati.

Ubrano je zadonela slovenska pesem **Mariji** in Bogu v čast. Star pregovor pravi: „Kdor lepo poje, dvakrat moli.“ To velja posebno za naše stare in vedno nove nabožne in Marijine pesmi. Svojemu veselju so dali pevci duška še pri pozni sveti maši ob 11. uri in pri skupnem kratkem okrepcilu, kjer je zadonela še krasna narodna pesem. Škoda je le, da je bilo prekratko časa, ker se je pevcem zelo mudilo. Vsekakor pa Bogu hvala in Mariji za ta dan, ki je bil za nas kakor balzam in velika milost.

„ROŽANSKI FANTJE“

bodo priredili v nedeljo, 22. avgusta 1965, ob 20.15 uri zvečer v Kulturnem domu v Ločah

pevski koncert

na katerem bosta nastopila poleg „Rožanskih fantov“ še Tamburaški zbor iz Sveč in St. Janža ter Pevski zbor „Jakob Gallus - Petelin“ iz Celovca.

K tej izredni prireditvi vsi pri srčno vabljeni!

ST. JANŽ V ROŽU (Poroka)

Zopet nas je zapustil eden najzvestejših sodelavcev na versko-prosvetnem delu naše farne mladine in sledil svoji nevosti v sosednjo sveško faro. To je **g. Marko Hafner** iz znane Petrcnjakovne hiše, sin daleč naokrog poznanega cestarja „Lipana“, ki je prava živa zgodovina polpretekle dobe. Nevosti si je izbral v sosednji Bistrici v Breznikarjevi družini, katere hči **Greti Pack** je uslužbenka v tovarni baterij.

Na praznik svete Ane, 25. julija, je bilo poročno slavlje v sveški farni cerkvi v krogu najozje družinske skupnosti, popoldne pa je sledilo pravtako v najozjem krogu sorodnikov in poznanih okrepcilo v gostilni „Petrovč“.

Na predvečer se je zbrala mladina na Petrcnjakovnem domu. Najprej je prišlo zastopstvo mladinskih katoliških osrednjih organizacij, saj je **g. Marko** že več let pokrajinski vodja katoliške mladine. Po veselem srečanju ob okusni postrežbi sta izrekla **g. Nandi Uznik** iz Sel kot dekanjski vodja v imenu vse kat. mladine in **č. g. Česen** kot duhovni vodja vse kat. mladine čestitko z najboljšimi željami ter mu podarila svečo sv. zakona. Na večer pa so prišli še domači pevci in mladina, ki so pravtako želeli svojemu Markiju mnogo sreče v družinskem življenju ter se mu zahvalili za tako nesebično sodelovanje v vrstah farne mladine in v pevskem zboru. Ob veseli pesmi je potekal ta poslovilni večer.

Ob tej priliki naj še omenimo, da je **Marko Hafner** postal pred dvema letoma strokovni učitelj. Po poklicu je bil krojač in se je pred leti pripravljaj na Dunaju na mojstrski izpit. Ker pa se je odlikoval po pridnosti in vljudnosti, so ga predstojniki povabili, da je študij nadaljeval in tako po dveh letih uspešno dokončal ter si pridobil diplomu strokovnega učitelja. Zadnje leto je bil nastavljen kot prefekt v državnem kolegiju v Celovcu, istočasno pa je poleg vodstva katoliške mladine še pomagal v pisarni Kulturne zveze in Narodnega sveta.

Zadnjo nedeljo pa so v farni cerkvi oznanili, da bo tudi **Buažicov Hanzl**, **Hanzi Einspieler** v kratkem stopil pred oltar s svojo izbrano nevosto **Gertrudo Schußmann** iz Svetne vasi. Tudi njega bomo močno pogrešali, saj je bil zadnja leta pri naših igrah skoro vedno „glavni junak“. Najlepša mu hvala za sodelovanje pri prosvetnem delu in njegovo pripravljenost za mladinsko delo. Obilo sreče in božjega blagoslova!

Zmeraj več novosti iz lesa

Videti je bila kot navadna kartonasta škatla za pošiljanje porcelana ali živil. Skozi odprtine v straneh se je lahko vsakdo prepričal, da je bila prazna. Vendar je na tisoče inženirjev, znanstvenikov, študentov in podjetnikov, ki so 1964 obiskali gozdno gospodarski inštitut v Madisonu, v ameriški državi Wisconsin (USA), obstalo pred to škatlo, saj od začudenja skoraj niso mogli verjeti svojim očem.

Na tem kartonu iz sedmih leg celicne je namreč stal 1200 kg težak avtomobil! Stranske stene kartona se pod težko niti malo niso upogibale. Škatla bi lahko nosila celo dva avtomobila in še deset ljudi povrhu. Dokaz, kako trdne so lahko snovi, ki jih izdelujejo iz lesenih odpadkov.

Ta dokaz pa je le eden od mnogih, ki jih je mogoče občudovati v madisonskem inštitutu. Kakim 400 inženirjem, znanstvenikom, rastlinskim genetikom in gradbenim strokovnjakom, ki tu delajo, se imamo zahvaliti še za jekleno trdno papir, vezan les, ki se niti ne grbi niti v vodi razlepi, trame, ki kljubujejo vsakršnemu vremenu, telefonske drogove, ki ne gnijejo, pod, ki ne škriplje in se ne obrabi, deske, ki ne gorijo, in barve, ki ne obledijo na soncu ali dežju. Mnoge lesne tovarne pripisujejo poizkusom v Madisonu tolikšen pomen, da imajo tamkaj kar svoje pisarne, biti hočejo na tekočem.

Sodelavci inštituta preiskujejo tudi, kako bi kemične stranske produkte, ki so jih prej metalni proč, uporabili za izdelavo preprog, raznih vrst blaga, barv, strešnih lepilk, zavese in podobno. V gozdu preizkušajo nove metode za preprečevanje trohnobe, za rast dreves, ki bi imela več lesa in boljše lesa, drevesa pa tako razvejajo, da bi bilo čim manj odpadkov in čim več uporabnega lesa.

Tako na primer gre mnogo milijonov metrov koristnega lesa v nič, se pravi v žagovino. Za lesno industrijo je žagovina brez haska, razen če je ne prodajo sosednji papirnici. Medtem ko še dalje iščejo nove uporabne možnosti za žagovino, pa po drugi strani preizkušajo nove postopke za rezanje lesa, kjer ne bi bilo več odpadkov. Z velikanskimi noži in pod visokim pritiskom so razrezali že teksaske rdeče hraste v polcolske deske. Doslej pa še niso našli noža, ki bi razrezal debela na debelejšo desko.

V boju proti gobi in termitom, ki uničujejo razrezan les in debela v gozdu, so znanstveniki v Madisonu uspešno preizkusili 62 kemikalij, ki človeku in živalim niso nevarne, gobo pa uničijo.

Inštitut, oddelek ameriškega ministrstva za poljedelstvo, stoji na ozemlju wisconsinske univerze. Posamezna poslopja pa niso samo pisarne in delavnice, marveč tudi preizkuševalnice. Tako na njih ugotavljajo, katere vrste lesa se najbolje obnesejo v določenih vremenskih pogojih, na katerih se najhitreje odluči barva ali dela mehurčke ali obledi. Kjer je največ ljudi, so tla iz različnega materiala, ki ga redno preiskujejo glede na njegovo obstojnost in obrabo. Ugotovili so, da je z dodatki smole mogoče znatno izboljšati obloge na tleh in jih hkrati poceniti. Tako so tla v neki pisarni, kjer je velik promet, že dvajset let pokrita s plastjo tako imenovanih sandwich plošč. V notranjosti so sestavljene iz 15 cm debelih, valovitih kartonastih plasti, ki so s smolo zlepjene v močno satovje. To satovje pa je zlepjeno med dve tanki vezani plošči. Vse skupaj je tako trdno in odporno, da lahko po podu pelje avtomobil, ne da bi se podu kaj poznalo. Posamezne plošče so velike 122 krat 244 cm in glede na namen uporabe 5 do 15 cm debele. Te sandwich

plošče preizkušajo zdaj na raznih področjih. Streha iz 10 cm debelih plošč, položenih z robom na rob in zatesnjenih s prevleko iz snovi, ki ne prepušča vode, vzdrži tudi 130 cm debelo plast snega in razen tega sijajno izolira. Plošče, debele od 5 do 7,5 cm, preizkušajo za ločilne in premične stene v pisarnah, saj so nepreslušne. Plošče, debele 10 cm, vzdržijo tornade.

Često pridejo v inštitut vojaški tehniki s svojimi problemi. Iz takega obiska se je na primer izcimila preobleka konice pri raketi polaris, ki zmanjša zračni odpor. Ta prevleka sestoji iz devet plasti posebno trdega vezanega lesa, ki je oblikovan pod visokim pritiskom in hkrati s posebnim lepilom zlepjen. Ta les je bolj odporen kot enako težak jeklen plašč in se nasprotno

od jekla med letom le počasi segreva.

Strokovnjaki se nenehno trudijo, da bi razvili boljše proizvodne postopke v lesnih področjih. Tako so v borovih gozdovih v južni Alabami in Mississippiju predvidene velikanske tovarne za vezan les. Že leta je bil tamkajšnji lesni narastek primeren samo za pridobivanje terpenina, celuloznega papirja, cenen les za gradnjo majhnih hiš in druge slabo plačane proizvode. Razen tega so morali ljudje, ki so se še ukvarjali z načrtnim gozdnim gospodarstvom, ugotoviti, da se trg ne zanima več za njihove skrbno gojene bore. Tako so lastniki gozdov in tovarnarji vezanega lesa hvaležno pograbili pobudo za sodelovanje, ki je prišla iz madisonskega inštituta. Zdaj je v gradnji že dvanaest tovarn za vezan les.

V Madisonu se tudi ukvarjajo z izboljšavo lesa, se pravi z umetnim pospeševanjem trdnosti debel. (Das Beste)

Odrezana in spet priraščena roka

Šestindvajsetletni kaznjene Robert Pennell je prejšnji mesec s skupino zapornikov iz Severne Karoline (USA) klestil drevje. Prav v trenutku, ko je njegov tovariš zamahnil s sekuro, se je spotaknil in padel z levico naprej. Sekira mu je roko odrezala v zapetju. Da bi preprečil krvavitev, mu je neki zapornik roko privezal s pomočjo palice in vezalke za čevlje. Drugi pa mu je medtem priskočil na pomoč tako, da mu je poškodovano roko zavil v robec. Zatem so mu roko obložili z ledom in ga z bolniškim vozom takoj prepeljali v bolnico v Winston-Salem v Severni Karolini.

Devetdeset minut po nesreči ga je zdravniško osebje pod vodstvom kirurga Jesse Mereditha že pričakovalo. Prerezano roko so mu očistili, speli z zaponkami poškodovane kosti in sešili arterije. Arterije iz zgornjega dela roke so „odključili“ in črpali vanje kri s posebnim sistemom, da se ne bi zamašile. Zatem so kri iz arterij napejljali v vene. Iz sredine roke navzven so se

dotili povezovanja živcev in kit. Nazadnje so rešili še kožo in pustili roko v nepremičnem položaju. Operacija je trajala osem ur. Pennellu so roko rešili.

Ta kirurški poseg je bil zelo podoben operaciji, ki so jo izvršili na dvanajstletnem dečku Everett Knowlesu že junija 1962. leta v glavni bostonski bolnici. Občutna razlika je bila le v tem, da je Everettu roko odtrgal vlak. Pennellova roka pa je bila ostro odrezana, kar je bilo kirurškemu osebju iz bolnice v Severni Karolini v veliki pomoč. Pennell se mora za ta srečen slučaj zahvaliti samemu sebi. Malo pred nesrečo je sam nabrusil sekuro.

Po enomesečnem okrevanju se bo Pennell vrnil v ječo, kjer mora odslužiti tri do petletno zaporno kazen zaradi vlomov. Ko ga bodo pogojno izpustili, se bo lahko zaposlil kot delavec v tovarni pohištva. Čeprav levico ne bo nikoli popolnoma občutil, kirurg Meredith vendarle upa, da je operacija 70-odstotno uspela.

Videli smo in poročamo

Obisk romunske razstave in jugoslovanskega paviljona na Koroškem velesejmu

Prvikrat je razstavljala tudi Romunija na Koroškem velesejmu, in sicer sodelovali s posebno razstavo. Lahko smo dobili vpogled v mnogovrstnost hišne opreme — razstavljali so dve kompletni jedilnici, eno spalnico in še drugega več. Da vidite, kako privlačne so bile razstavljene stvari, naj omenim, da je bilo že vse pohištvo med velesejmom razprodano.

Kot nam je bilo sporočeno, bo Romunija sodelovala tudi na Dunajskem velesejmu.

V jugoslovanskem paviljonu pa smo odkrili, kot že skozi več let, da je bilo sodelovanje zelo veliko, saj je iz Slovenije sodelovalo 14 podjetij, iz Hrvaške pa 12, poleg tega pa še pristanišči Koper in Rijeka.

Kot nam je bilo v zvezi z intervjujem sporočeno, imajo posebne težave s pristo-

Pogled na del romunske razstave na Koroškem velesejmu

Romunija je drugi lesni eksporter za Rusijo. Izvažajo izdelane produkte v več kot 30 držav, na pol izdelane predmete ter les pa v več kot 50 držav sveta.

Pohištvena industrija Romunije je stara več kot 130 let. Med leti 1960 in 1964 je narasla produkcija gozdarskih podjetij za 89 odst. Gozdovi v Romuniji zavzemajo več kot eno četrtino površine.

V izvoz gredo predvsem štirje pohištveni slogi: florentinski, sheraton, renesančni-empire ter happlewith slog. Odjemalci teh produktov so posebno Belgija, Nemčija, Švica ter Velika Britanija.

Posebno čast romunski razstavi na 14. Koroškem velesejmu je izkazal s svojim obiskom tudi zvezni kancler dr. Klaus ter minister za trgovino dr. Bock.

rom. Naleteli so na velike težave tudi pri izbiri podjetij in tako se je zgodilo, da na letošnjem velesejmu podjetje „Slovenija les“ sploh ni zastopano, četudi bi to podjetje moralo biti najprej na sejmu, ker se ukvarja z lesnimi produkti!

Čeprav se sejem imenuje „Avstrijski lesni sejem“, hočejo, kot nam je bilo nadalje sporočeno, razkazovati tudi še vnaprej predvsem drugo blago, ali zaradi pomanjkanja prostora jim obče ni mogoče zvišati števila razstavljalcev. Glavni odjemalci produktov so predvsem Libanon, Sirija in Savdijeva Arabija.

Kot je bilo nadalje povzeto iz pogovora, skušajo priti v stik predvsem z Evropsko gospodarsko skupnostjo, da bi mogli izvažati tudi v te države in predvsem v Italijo.

Opozorilo naročnikom

Polovica leta je za nami! Veliko naročnikov je že plačalo naročnino do konca leta 1965, mnogi le za prvo polletje, nekateri pa so zaostali s plačilom.

Vsem vestnim plačnikom se zahvaljujemo za njihovo točno plačevanje, ker nam s tem omogočajo redno izdajanje lista. Prosimo pa vse one, ki še niso plačali naročnine, da to sedaj storijo!

Vsem naročnikom v Avstriji prilagam poštne položnice (Erlagscheine), da z njimi plačajo naročnino do konca tega leta 1965.

Kdor je naročnino že plačal, pa bi kljub temu prejel položnico, zanj ta opomin ne velja, ampak se mu ob tej priliki zahvaljujemo za redno plačevanje. Položnico pa lahko porabite s tem, da pošljete kak dar za tiskovni sklad Našega tednika - Kronike.

Uprava lista „Naš tednik - Kronika“

NEKAJ NASVETOV

● Staro maslo bo izgubilo svoj neprijetni duh, če boste vanj vtaknili rdeči korenček in ga pustili v maslu približno dve uri.

● Testo za palačinke bo mnogo bolj rahlo, če mu boste dodali tudi žličko domačega kisa.

● Ali pa še drug dodatek za rahle palačinke: namesto potrebne polovice mleka dodajte testu kislo mleko ali jogurt.

● Mednarodni teden moške mode v Kölnu. — Od 27. do 29. avgusta bo v Kölnu mednarodni teden moške mode. Ze 20. julija je bilo priglašeni 487 razstavljalcev, od tega 175 iz inozemstva, predvsem iz držav Evropske gospodarske skupnosti.

ZANIMIVOSTI IZ DRUGIH DEŽEL:

Shranjevanje kmetijskih pridelkov v Angliji

Posamezni kmetijski pridelovalci mnogo pridobijo s tem, da shranijo pridelke in jih prodajo pozneje, ko imajo boljšo ceno. Krmno pa hranijo za tisti čas, ko je paša slaba. V Angliji imajo zelo izpopolnjeno shranjevanje kmetijskih pridelkov. Predno so uvedli žetev s kombajni, so shranjevali žitarice v vrečah. Toda sedaj, ko je delovna sila draga in ko žanjejo stroji, mnogi farmerji shranjujejo žitarice na kupu. Prej pa jih seveda posušijo.

Sušilnica

V žitaricah, ki jih bomo shranili, količina vlage ne sme biti večja od 15 odst. Če je več vlage, tedaj seme splesni ali pa začne kaliti. V Angliji ima večina žitaric po žetvi več kot 16 odst. vlage. Bržkone je temu vzrok vlažno podnebje. Toda oni žita dopolnilno sušijo v sušilnicah. Zato pa lahko žanjejo kar dva tedna prej, kot so to delali običajno. Tako preprečijo odpadanje prezrelih semen in z zgodnejšo žetvijo ohranijo večjo krmilno vrednost slame. Ker pa je sušilnica zelo draga, se farmerji združujejo in skupno nabavijo tako napravo. Sušilnica je razdeljena na oddelke, v katerih vsak farmer lahko shrani svoje pridelke in jih zavaruje pred boleznimi, živalmi in raznimi rastlinskimi škodljivci.

Shranjevanje krompirja brez svetlobe

Vedno bolj se uvaja star način shranjevanja krompirja v zasipnicah. Tak način je poceni, hkrati pa se farmer izogne temu, da bi preveč krompirja dal naenkrat na trg, kar bi seveda povzročilo, da bi ga moral prodati po zelo nizki ceni.

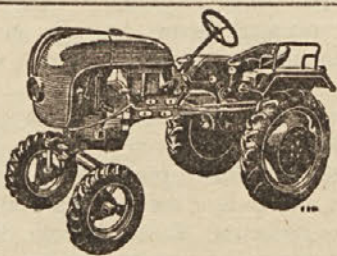
Izkušnje kažejo, da pri shranjevanju krompirja ne smemo pustiti svetlobe v zasipnici, saj je znano, da osvetljen krompir pozeleni. Toda če krompir shranjujejo zelo globoko, tedaj morajo prostor prezračevati. Krompir moramo zelo pazljivo izkopavati, da ga ne poškodujemo. Rane na površini so vrata, skozi katera pridejo povzročitelji gnilobe v gomolj.

Shranjevanje v silosu

Veliko uspeha imajo angleški farmerji tudi s siliranjem trave. Travo silirajo tako, da jo polagajo v jamo in mešajo z melaso. S travnikov, ki jih zgodaj pokosijo za silažo, dobijo v enem letu več košenj.

Najnovjši način shranjevanja jajc

To je suho zmrzovanje jajc. Po tem načinu se teža in prostornina jajc zmanjša za četrtino, s tem se zmanjšajo stroški prevoza in shranjevanja. Jajca ohranijo vso hranljivo vrednost najmanj 6 mesecev.

Najnovjše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, šivalne stroje, radio aparate, motorna kolesa vseh vrst, vse gospodinjske potrebščine ugodno in na obroke pri

Johan Lomšek

št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 04237 246

NEKAJ O FILMU:

Takšen bi naj bil film

Obisk kinematografskih dvoran daleč prekaša vse ostale prirreditve kulturnih in gledaliških društev. Pri tem se opazovalec nehote vpraša, kaj je vzrok, da je kino tako hitro in v tolikem obsegu zajel sodobnega človeka.

Francoski Zavod za kinematografske študije je pred leti izvedel povpraševanje o tem. Odgovori na vprašanje: „Kaj ljudje iščejo v kinu“ so bili zelo zanimivi in podučni. Pokazali so, da 60-70 kino-obiskovalcev gre v kino, da tamkaj pozabi na dnevno življenje in njega dolžnosti, da se tamkaj zabava za majhen denar in sodoživlja najrazličnejše senzacije, katere prikazujejo na platnu. Le dobrih 10 odst. se udeležuje likino-predstav iz želje, da bo zadostil svoji težnji po umetniškem ali kulturnem užitku.

Iz navedenega moremo spoznati, kakšno veliko in težko je naloga „dobrega filma“. Da bo tak film mogel v nezmanjšanem obsegu zajeti široke plasti ljudstva, je seveda treba, da ostane prav tako privlačen in v dobri smeri prepričljiv.

Osnovna zahteva dobrega in privlačnega filma je, da mora biti dejanje vzeto iz življenja ljudi. Tak film predstavlja in razlaga življenje človeka, njegove strasti, njegovo hrepenenje in njegove boje. Pri takem filmu je seveda zelo težko doseči vzor že iz razloga, ker je v vsakdanjem življenju vendar tako malo vzorno lepega.

Filmi iz življenja ljudi so največkrat na dnevnem redu. Ljudje si jih izmed vseh najbolj žele in se zanje tudi najbolj zanimajo. Za poštenega in vestnega pisatelja in izdelovalca teh filmov se začno težave že pri izbiri snovi. Potem pride obdelava, oblikovanje in primerna omejitev tvarine, posebno v zelo zanimivih in kočljivih prizorih. Večkrat tudi ni lahko najti zmožnih igralcev, ki bi znali dati vsebinski res človeški in pristno umetniški izraz.

Na kinematografskem trgu je danes mnogo velikih zgodovinskih filmov, ki so že nestetokrat bili predvajani po kinodvoranah. In vendar jih množice gledalcev vedno znova zahtevajo. Zakaj, bi se vprašali. V odgovor nam bodi stara rečenica, da „zgodovina uči“. Ona je najvernejše ogledalo življenja. In prav filmski umetnosti se je posrečilo, da more čimbolj živo in pristno prikazati preteklost v svojem resničnem življenju. Kajti še tako dober zgodovinski roman bo le v opisovanih predstavljaval dogodke iz davnih dni, dočim pa film skoro ponažuje oziroma skoro prestavlja preteklost v sedanost. Saj ima gledalec v kinematografski dvorani, ko ga obdaja popolna tema in je ves osredotočen v dogajanje na platnu, občutek, da je postavljen sredi življenja, ki ga „doživlja“ v filmu.

Še v večji meri prihaja to do izraza pri kulturnih ali dokumentarnih filmih, ker so vzeti iz sodobnega življenja v naravi ali človeški družbi.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Ali smem imeti prijatelja?

Nekega dne se pojavi tudi to vprašanje. Prijatelj? To zveni tako nedolžno in samo po sebi umevno. Prijateljstvo je vendar nekaj lepega. Zakaj bi ne smela imeti fanta za prijatelja? Tako čeden se mi zdi. Rada bi ga imela. Tudi on bi me imel rad. Pri tem vendar ni nič slabega! A kljub temu čutim v duši, da je treba o tem resno pomisliti...

Tako sta se vpraševala nekoč dva mlada človeka. Imenovala sta se Bogomir in Sonja. Bogomir je imel osemnajst let in je igral violino. Sonja pa je imela šestnajst let in je igrala klavir. Starši obeh so si bili dobri prijatelji in se večkrat obiskovali. Tako sta se spoznala tudi Bogomir in Sonja. Skupaj sta se igrala že kot otroka in prijateljstvo med obema se je poglobljalo. Šla sta skupaj na sprehod in se večkrat obiskovala. Postala sta si prava prijatelja.

Nekega dne pa se sprehajata po gozdju. Bila sta sama. Bogomir je gledal Sonjo in opazil, da je zelo lepa in jo objel. Nekaj nepoznanega je prevzelo njega in Sonjo. Fant je vzdihnil: „Sonja, zelo te imam rad!“

Tudi Sonja je bila vsa zmedena ob srečnem občutju... Nenadoma si nista imela ničesar več povedati. Razšla sta se in šla domov.

Čez tri dni sta se zopet srečala. Oba sta bila v zadregi. „Poslušaj, Sonja, kar se je zgodilo pred tremi dnevi, je bilo pravzaprav več kot prijateljstvo.“

Bogomir se je obrnil do svojega duhovnega voditelja in mu razodel skrivnost. Tamu je rekel: „Glej, vedel sem, da bo prišlo nekaj takega. Če se imata fant in dekle rada, je to vendar nekaj drugega kakor prijateljstvo. Treba je samo nekaj časa počakati, pa se kmalu, opazi, da je na dnu ljubezen. Beseda prijateljstvo je tukaj neresnična. To, kar je v resnici, hoče prikriti.“

V navodilo pa mu je svetoval: „Če vsak od vaju hoče ostati dober do drugega, potem dajta drug drugemu svobode, da lahko vsak postane, kar mora postati: Bogomir cel fant in mož, Sonja, pristno, dobro in zrelo dekle! Vsa mora najprej sam nekaj postati, preden kaj da drugemu!“

Iz filmskega sveta

FILMI PO SVETEM PISMU

Problem verskega filma je mnogo težji, kot bi kdo mislil. Za zares dobre filme verske vsebine, ni dovolj prikazati nekaj podob po svetem pismu ali iz življenja junakov vere, svetnikov. Tem filmom dati pravega duha, jih psihološko v pravi luči prikazati, se le malo kateremu režiserju posreči.

Zlasti v Italiji imajo že mnogo poizkusov verskega filma, največ po zgodbah iz svetega pisma. Pri tem igra velik nagib težnja, da bi z verskimi filmi zajezili poplavo slabega, nemoralnega filma. Založniška družba San Paolo, ki ima tudi svoj filmski oddelek, se je odločila, da še pomnoži delavnost na filmskem področju. Že dosedaj je predelala za verske organizacije in katoliška društva skoro vsa dobra filmska dela. V najnovejših poročilih pa javlja ta katoliška založniška družba, da hoče v manjših odlomkih izdelati filme iz celotnega svetega pisma.

Žal, tudi filmi te družbe ne zadovoljujejo in ne dosežejo svojega namena, čeprav imajo dobro voljo. Toda prav ti filmi zahtevajo še posebno spretno in temeljito izobražene režiserje z najfinejšim čutom za

dostojno uprizorjanje dogodkov iz svete knjige. Velika je namreč nevarnost, da se vse ne konča v banalnosti ali celo blasfemiji.

Pred kratkim je ta družba izdelala film „Savel in David“. Film je sicer verno prikazan po svetopisemski dogodbi, pa vendar ni navdušil gledalcev, ki so ga gledali pri predvajanju v Rimu. Je namreč kljub dobri volji vse preveč povprečen in še daleč ne dosega tradicionalnih filmov, kot so „Ben Hur“, „Spartacus“ ali „Baraba“.

Do pravega verskega filma je še zelo daleč. Samo dober namen nikakor ne zadostuje.

TELEVIZIJA V INDIJI

Nemški in indijski inženirji so v Neu-Delhi postavili velik televizijski studio. Stroški so dosegli 11 milijonov šilingov, program pa bodo oddajali dnevno po eno uro. Doslej je v Indiji televizija še v povojih, saj imajo v glavnem mestu Indije le 660 televizijskih sprejemnikov. Upajo pa, da bodo v naslednjih mesecih nakupili v državah vzhodnega bloka vsaj 4000 sprejemnikov. Računajo, da bo Indija potrebovala vsaj 15 let, da bo dosegla število televizorjev, kakor jih imajo evropske države.

MATIJA MALEŠIČ: 4

V ZELENEM POLJU

koža

Stare ženice so začele zasledovati Metko in ji hvaliti Amerikanca. Bogat je, da sam ne ve, koliko ima denarja in koliko je vredna njegova farma. Ne bo hudega njegovi ženi, zakaj Kalumet ni le bogat, tudi dober je. O, kako dober!

Metki se je zdelo, da se ji prijateljice muzajo in da stikajo ljudje glave za njenim hrbtom. Lokačev študent se je brez slovesa vrnil in Ljubljano, cesar ni še nikdar storil. Če mu niso za teto dali ničesar, so mu izročili vsaj pozdrave zanjo. O, kako je Metko peklo njegovo izogibanje. In mislila ga je prositi, da bi ponesel teti njeno narodno nošo. Kaj neki naj bi bil vzrok čudnega Tinetovega vedenja, če ne Kalumetove prismodarije. Tako je osmešil Metko, kakor še nikdar ni bilo osmešeno nobeno dekle! Saj se Metka ni upala več z doma. Še v cerkev ni hotela iti pet na kor; pomejala se je med ženske pri vratih; zadnja je prišla v cerkev, po maši pa prva hitro domov. Sestra je pripovedovala pri kosilu, kako zabavo so imeli ljudje po maši, ko je zatrjeval Kalumet, kako čisto nič lepo niso pekle danes pri maši pevke. Brez Metke je pusto in nezanimivo cerkveno petje. Da ni zbolela, revica?

Metka je potožila materi. Mati pa hudi. Vsaka druga bi se smejala in bila vesela,

da je izbral njo, ne katero drugo. Zabavala bi se, sama bi iskala prilike, da se sestane z njim, ki je skromen in okoren in ne ve, kako bi začel. O, to bi hitro utihnili grdi jeziki in sam bi se kmalu naveličal pošiljati darove, če bi mu pred vsemi pokazala, kako smešno je njegovo upanje. Metka, Metka naj bi nagovorila to staro, smešno ameriškansko prismodo, ki ji je zagrenila toliko ur? Najhuje je bilo Metki to, da ni mogla nikomur potožiti in se ni nikomur smilila. Oče, ta bi se moral potegniti za čast svoje hčerke, je mislila.

Ali oče ji je napravil sramoto, da je krenil s Kalumetom h Groduzku tisto nedeljo, ko je šla Metka v mesto k maši, da bi se izognila Kalumetu. Kalumet, pobit in žalosten pred cerkvijo, oče pa kar k njemu in z njim v gostilno. Dobri ljudje so ji vse razložili, kako je bilo.

„Farma kliče!“ je začel Kalumet, „ol rajt, moja farma. Bog ve, kako gospodarijo brez mene.“ In nato dolga baharija, kakšna je njegova farma, koliko repov živine je v hlevih, koliko svinj po svinjalkah, kuretine po kurnikih. Ljudje, ki so vlekli na ušesa tisto, o čemer sta govorila, so se dolgočasili. Stokrat je to že razložil Kalumet.

„S tujimi ljudmi je kniž, le na svojo korist gledajo! Da imam na farmi svoje ljudi... Kako bi rekel? Družino, družinico... zvesto družico... V samem bogastvu ni sreče. Bogastvo pridobiš z umno glavo in z delavnimi rokami, sreče s tem ne moreš doseči. Sreča je v srcu in srce hrepeni po svojem! There is nothing like happiness in love!“

„Glejte ga, Kalumeta, kako lepo včasih pove!“

„Mislim že leta in leta na to. Srce mi ne da miru, po družici hrepeni...“

Nevednega se dela oče, ali pa ga je obsedlo ko vse zastojkarje, kadar koli se je Kalumet raznežil: „Ne najdeš je težko, bogat si, za take se trgajo.“

Ne reče Kalumet, da bi je ne mogel dobiti. Ali take... take, kakršno bi sam rad, tisto, ki bi jo njegovo srce rado... Ne gre in ne gre Amerikancu prava beseda iz grla.

Napnejo oprezovalci ušesa. Sedaj pride tisto, na kar čakajo!

„Lot of girls every where, but the one I am looking for...“ Potem se lovi za besede, da raztolmači očetu: „Toliko sem premišljal o nevesti, ki mi je sojena, ki je nekje, pa je nisem poznal; toliko sem premišljal vsa ta leta o njej, da so mi lasje osiveli. Pri takem fantovsko gorkem srcu sivi lasje! Kako bi ne osiveli! Skrb, ali jc sploh najdem... Čuj, da niso osiveli moji lasje, osiveli bi sedaj v nekaj tednih, odkar sem jo našel. Osiveli bi, ker... ker ji ne morem dopovedati, kaj sem našel v njej... Bojim se, da me ne bi razumela, da bi me zavrnila...“

„If only I could explain my situation, my feelings and my suffering!“ Pa nisi mogel tam v Ameriki najti kake? Tisti bi laže povedal, naša beseda ti ne gre gladko. Ali v Ameriki ni deklet?“

„Vprašaš! Na izbero jih je! Ali zame ni nobene. V tem kraju sem se rodil, v tem kraju sem zrasel, v tem kraju sem preživel svoja najlepša leta, na vašem pokopališču

Otroški
kotiček

Kadar se otrok uči držati žlico

Dete moje, primi žlico z desno roko, ne z levico!
Desna roka — prava, leva — potogláva; desna roka ugodna, leva je nerodna; ali kdor oboroči dela, dosti ima pila, jela, zlate kaše, kruha, vina, on in njegova vsa družina.

Fr. Levstik

Doa kamna

(Korejska pripovedka)

V rečni strugi sta bila dva kamna, eden je bil v vodi, drugi pa na suhem.

Kamen v vodi je tožil: „Vsaj enkrat bi rad videl, kako je nad vodo.“

Drugi pa je govoril: „Tako lepo bi bilo, če bi se vsaj enkrat docela potopil.“

Naslednje leto je bilo zelo sušno in reka se je posušila. Spodnji kamen je docela izstopil iz vode.

Bilo je sila vroče in sušno. Požgalo je žito, ljudje so ostali brez kruha in živina je kar naprej mukala od žeje, vsa narava je postala rumena ko sonce.

„Nič lepega ni na zemlji,“ je rekel spodnji kamen, „malo še naj bo tako in moja gladka površina bo čisto razpokana. Koliko boljše je bilo v čisti vodi! Okoli mene se je smukala vesela jata rib in če se je pokazal ribiški čoln, se je skrila pódme. In kako veselo je bilo, ko je padlo v bližini kaj prosa! Koliko rib me je takrat obiskalo!“

Kakšno srečen je bil kamen, ko je voda znova narasla in ga prekrila.

Naslednje leto se je voda dvignila. Reka je narasla in pokrila tudi zgornji kamen. Vse se je skalilo in umazalo in kamen, ki bi tako rad videl, kako je v vodi, ni videl ničesar.

„O, kako grozno!“ je rekel, ko je končno znova pogledal iz vode. Nič več si ni želel, da bi se potopil.

PREGOVORI

Vsaka ptica rada tja leti, kjer se je izvalila.

Dokler prosí, zlata usta nosi; kadar vrača, hrbet obrača.

počiva moja mati. Moje srce je tu doma. Priznam, ne gre mi domača beseda gladko, ali srce je bilo vedno tu. Ni bilo dneva, ni bilo tistice, da bi ne mislil na svojo rodno vas. Globoko pod zemljo sem garal v Ameriki, po šumnih salonih sem strege! tujim veseljakom, na svoji farmi sem delal in sameval — srce pa je bilo vedno tu, doma... Slutilo je, da ga čaka sreča le tu, doma... Zato pa me je tudi vleкло vedno domov.“ V tem delu svojega govora je Kalumet kar nekoliko pozabil na svojo angleščino.

„Predolgo si odlašal! Ne zameri, ali mlajšega ženina bi bila vsaka nevesta gotovo bolj vesela.“

Saj to je tisto, kar skrbi Kalumeta. Prej pa bi ne mogel nuditi ženi tega, kakor ji lahko nudi sedaj. Ni zadel v loteriji, z rokami je pridela farmo. Starejša glava, pametnejša glava, zvestejše srce, varnejša roka...

Ali je kje na svetu dolgovestnejši človek kot Kalumet? Modruje in modruje ko mačka okoli vrele kaše, pleše okoli vsake malenkosti, ne more z mesta. Poslušalci v gostilni so nestrpni. Slišati hočejo, kako bo odkril svoje srce — očetu seveda, ne Metki sami! Toda Kalumet: lepo počasi, po ovinkih. Tudi najbolj vroča kaša se počasi shladi!

„Vse lepo, prijatelj! Izbereš si tako, ki odgovarja tvojim letom. Kaka vdova bo srečna...“

Kalumet užaljen. Vdovo naj vzame? Nikdar!

„O, saj je na svetu tudi deklet, ki so že bolj v letih.“

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Aleksander Veliki

Ne bodo to slike v barvah in v podobah, samo v črkah bodo in pokazale vam bodo, kako se značaj nareja, utrjuje, razvija, pa kako lahko tudi omahne in pade in ni več to, kar je bil.

Izmed vrste slavnih mož, ki nastopajo na odru zgodovine, sem si izbral makedonskega kralja Aleksandra Velikega.

Izšel je ta značaj iz šole enega najboljših mož stare zgodovine. Grški učenjak Aristotel je bil njegov učitelj in vzgojitelj. Prav gotovo se ima v največji meri temu svojemu učitelju zahvaliti za častni naslov „Veliki“, katerega mu je prisodila svetovna zgodovina.

Komaj dvajsetleten je zasedel kraljevi prestol. To je mnogim narodom, katere je njegov oče Filip združil pod makedonskim žezlom, dalo povod, da so mu odrekli pokorščino, češ, tak otrok nam ne bo ukazoval. Aleksander pa je bil mož odločne volje, kratkih in preudarnih besedi. Ko je slišal, da se tudi Atenci iz njegove mladosti norčujejo, je kratko pa dobro rekel: „Pred atenskimi zidovi jim bom pokazal, da sem mož.“

Aleksander je bil kralj ne samo po svojem imenu, ampak tudi po plemenitosti. Pokazal je to zlasti s svojim ravnanjem s premaganimi vladarji. Ko je premagal perzijskega kralja Darija, je ukazal svojim ljudem, naj strežejo Dariju in njegovi rodovini, kakor se spodobi za kraljevo rodovino. Ko je zmagal silnega indijskega kralja Pora, ga je, ujetega, vprašal, kako naj

z njim ravna. „Kakor se kralju spodobi“, je kratko odgovoril Por. Aleksander je storil to v večji meri nego je premagani Por pričakoval.

Občudovanja vredna je njegova odločnost in z njo zvezano junaštvo. Ko je prvi stopil na azijsko zemljo, je izgovoril odločne besede: „Moja je Azija; ne bom je pokončal, ampak vzem jo bom v svojo last.“ Rečeno, storjeno! Od zmage do zmage je stopal mogočni vladar in vojskovodja tja do Indije in dol do Egipta. V boju je bil navadno med prvimi. Znal se je tudi premagovati in zatajevati, kadar je bilo treba. Vemo, kako so on in njegovi vojaki trpeli žejo. Eden vojakov je dobil nekaj kapljic deževnice. Prinese jo Aleksandru, ta pa razlije vodo po tleh z besedami: „Za enega je preveč, za vse premalo.“ Hotel je trpeti kakor kdorkoli njegovih vojakov.

K Aleksandru naj bi se šli učiti vsi, ki hočejo vladati. Niso namreč narodi na svetu zaradi nekaterih vodilnih oseb, ampak vodilne osebe zaradi narodov. Zadovoljni

TETA DARINA:

Tinček na počitnicah

Tinček leze v peto leto. Njegova mama je učiteljica, očka pa profesor. Oba imata svojega starejšega sinčka zelo rada. Tinček ima namreč še bratca Andrejčka. Andrejček še ne hodi in zato še ni fantič od fare kakor naš Tinček. Kakšen pa je ta Tinček, boste vprašali. Prav čisto tak kakor vsi otroci njegove starosti. Vesel, malce nagajiv, rad uide k sosedom in na cesto, zanima se za avtomobile in za mušenčke in je poleg tega včasih zelo moder.

Tinčkova stara mama je doma na deželi. Ima preprosto hišico, kravo, dva prašiča in nekaj kokoši. Tinček jo ima zelo rad in jo z mamó in očkom večkrat obišče. Takrat je pravi velikonočni praznik za malega meščana, ki se sme igrati samo na šolskem dvorišču in v mestnem parku. Večkrat sme tudi za dalj časa ostati pri stari mami na obisku. Tako se je zgodilo tudi letošnje jeseni.

Tinček je prišel k stari mami lepo oblečen; tudi copatke je prinesel s seboj, da ne bo umazal poda v hiši in kuhinji. Doma se mora namreč vedno preobuti. Modremu Tinčku se ni zdelo ta navada tudi pri stari mami potrebna. Takole je povedal: „Veš, stara mama, v vaši kuhinji je tako kakor na cesti, zato ne bom obul copatkov.“ Na deželi pač ne morejo imeti vedno tako le-

narodi so največja opora vseh vlad. Stiskani narodi so pa, če ne njih poguba, vsaj njih nesreča.

Tako je pel tudi naš pesnik Simon Gregorčič cesarju Francu Jožefu: „Jugoslavija prihaja zdaj pred te, o mili car... Ti osrečiti jo hoči, bodi oče ji skrbeč, in v miru biser bo ti in ob vojski oster meč.“ Cesar in njegovi niso poslušali tega nasveta. Zato je pa zgodovina izpregovorila svojo besedo: Avstro-Ogrska se je razbila. Aleksander je pa v Egiptu slovesno oznanil, da bo narod smel živeti po svojih starih šegah in navadah, tako je v Palestini spoštoval jezik, vero in navade ondi živečih narodov. Tako tudi drugod. In v tem vidimo moč njegovega kraljestva. Narodi so bili z vladarjem zadovoljni, zato je mogočno kraljestvo krepko stalo, dokler je on živel.

Škoda le, da si je mogočni vladar proti koncu svojega življenja omadeževal svoje dobro ime v zgodovini z mehkužnim in razuzdanim življenjem. In škoda, da svojemu kraljestvu ni znal preskrbeti vrednega naslednika. Ali imajo res veliki talenti to nesrečo? Posvetijo kakor meteor na nočnem nebu, potem pa ni človeka, ki bi mogel njih delo v polnem obsegu nadaljevati in obvladati.

po čisto kakor v mestu, kjer nimajo domačih živali in dela na polju.

Drugič mu je stara mama dala pest dobrih napolitanek. Naš Tinček ni sebičnež. Vse sladke dobrote deli z bratcem in teto Tončko. Teta Tončka je namreč doma kuharica, ker mama nima časa za kuhanje. Tudi pri stari mami misli Tinček na domače. Napolitanke je skrbno zavil, jih spravljal v umazano škatlo, kjer ima vse svoje čudovite zaklade, ki jih bo nesel domov. Zares bi bil Tinček junak, če bi se dobrih napolitanek prav nič ne dotaknil. Pa je bila premočna skušnjava. Vse napolitanke je pohrustal s sosedom Bojanom, vendar pred staro mamó je hotel ostati junak. Škatlo svojih zakladov je pokril in obljubil stari mami veliko torto, če ne bo nikoli odprla njegove škatle. Stara mama je seveda vedela, zakaj sladke obljube.

Pri stari mami molijo vsak večer rožni venec. Po večerji pokleknejo kar v kuhinji na tla, se naslonijo na stol in nekateri skrijejo obraz v dlani. To sicer ni prav lepo za razgovor z Bogom, vendar taka je navada in starim ljudem ne moremo zameriti, če se pri molitvi malo naslonijo. Tinček opazuje, posluša in se nazadnje tudi nasloni na pručko in tišči obraz v dlani. „Kaj pa vendar počneš?“ ga začudeno povprašuje

posodi za vozni listek, sem zgrabil kljub materini žalosti za ponudbo. Delati in pritrgovati si, tega sem bil vajen. V nekaj letih prigraram kupček dolarjev, vsem se, stopim tedaj s ponosom in z upanjem, da mi ne odreče, pred Metko, tako sem mislil. Prej ko sem prišel do dolarjev, se je poročila. Iz angleške navlake je nekako mogoče razbrati, da je tako hotel povedati Kalumet.

„Če pa ni o tvoji ljubezni ničesar vedela! Pisati bi ji moral...“

„Trpel sem. Njena slika mi ni šla iz glave, spomin nanjo me je spremljal po podzemskih rudnikih, po tovarnah, po cestah in salonih. Na farmi ni minil dan, da bi ne mislil nanjo. Na njo, tako, kakršna je bila takrat, ko sem šel v Ameriko, da si jo prislužim.

Razumi me! Taka je bila vedno njena slika v mojem srcu! Na to sliko sem prav za prav vedno mislil. Ali ji je ime Metka? Kako ji je pravzaprav ime? Saj nisem vedel. Čutil sem le: je, nekje je tista, ki jo gledam v duhu. Prav tako je, kot jo obožuje moje srce. Taka je, kakor je bila Metka, ko sem jo videl zadnjič... Iz leta v leto je bilo hrepenenje po njej... po tisti... po taki, kakršno sliko sem nosil v svojem srcu, vse večje in silnejše. Želja po domu, kjer je tista, je rasla do bolečine, pa je zmerom prišlo kaj, da nisem mogel na pot. Morda je bilo za odlašanje vzrok tudi to, ker sem se bal, da je le še v mislih tam nekje doma taka Metka, ker je prava Metka že postarna vdova. Doma pa... Oj, saj ti tega ne morem dopovedati in razložiti. Za to ni besed. Slika, ki sem

Vero sem iskala...

Vero sem iskala v pogledu vernikov, iskala sem jo v cerkveni samoti, nisem je našla v občirni naravi, tudi ne v pridigerskopobožnih besedah.

Ko mi je zmanjkalo moči, ko sem se v obupu zgrudila, sem poiskala Boga v sebi in našla sem ga.

Našla sem ga, egoist, ko sem potrebovala pomoči; kdo ve, ali bi ga še poznala, ko bi bila srečna?

(To pesem nam je poslala rojakinja K. N. iz Trsta.)

Lisica — zvita zver

Lisica kaže svojo duhovitost predvsem pozimi, kadar leži v gozdu sneg ter ji preti smrt od lakote. Pritava iz gozda ven na polje. Mukoma premika noge, se od časa do časa vleže, naredi pet korakov in zopet počepne. Takoj je videti, da je bolna in onemogla. Naposled mora crkniti. Zadnji krč preleti šape, ki postanejo potem nepremične. Izbuljene oči ugasnejo. Tako leži lisica prav dolgo — od 50 minut do dveh ur. Vrane in srake zapazijo kosilo. Z veselim kričanjem pohlepno krožijo nad mrtvo lisico. Previdno se spuščajo na sneg, postrani gledajo mrhovino in se naposled z odprtimi kljunji zakadajo v plen. A lisica v tem trenutku nenadno oživi. Besno plane med ptice in zagrabi včasih tudi dve ali tri vrane. Lovec je velikokrat opazoval ta prizor. Nekoč je bil priča še najzanimivejšega izjemnega ravnanja. Lisica je ujela mlado vrano. A plen se ji je menda zdel prepričen. Združila je ptici peroti in noge, ne da bi jo zadavila, ter se skritila poleg v grmovju. Pohabljenec je divje vpil. In krič je kmalu priletelo več starih vran. Zdaj je skočila lisica iz grma, ujela in zadavila največjo vrano. Ista usoda je takoj doletela tudi mlado pohabljeno vrano, ker je ni potrebovala lisica več za vabo.

stara mama. „Skrivam se,“ je modro pogruntal Tinček. „Zakaj?“ pozveduje stara mama. In Tinček razloži: „Saj se vsi skrivate, ko molite. Gotovo je pri vas ljubi Bog zelo hud, pa se ga bojite.“ Kaj je hotela stara mama! Morda ima modri Tinček kar prav.

V soboto pa je moral Tinček spet domov v mesto. Težko se je ločil od stare mame, k mamici, očku in Andrejčku pa je šel vendar rad. Kadar pa spet pride k stari mami, vam bom spet kaj veselega povedala o modrem Tinčku.

MINILO

Ni več konja, ni več mlina; vse postori zdaj mašina. Prej vsejana je posetev! Kratek čas zdaj traja žetev.

Ni žanjice, da bi žela in s škrjančkom v soncu pela. Stroj zdaj rezko pesem seka. Manj moči da kruh od peka...

Toda, Bogu bodi hvala kar Njegova roka dala je dobrot pod zob mašini, kar zdrobé umetni mlini.

Bog nam žegna daj za delo in posetev, žetev celo — — — ! Le pomagaj še, mašina —, da res sita bo družinal

M. H.

Tudi takih ne mara Kalumet. Ostankev Kalumet ne bo pobiral.

„Potem je res hudo. Razumem, da te skrbi.“

Kalumet povesi glavo in se zamisli. Oče se pripravlja na odhod.

Ljudje v gostilni, gostilničar sam, zlasti pa natararica so razočarani. Mislili so, da bodo Bog ve kaj dočakali, slišali in videli.

Amerikanec oživi, ko opazi očetevo namero. Bog ne daj tega, da bi šel že sedaj domov. Saj vina niti še dobro pokusil ni! Tudi domenila se nista še o ničemer, vse to do sedaj so le prazna razmišljanja, mnenja, naziranja, uvod tako rekoč za tisto, kar mu je na srcu.

O, Kalumet, Kalumet in tvoji uvodi!

„Ali veš, zakaj sem jo pred petintridesetimi leti pravzaprav popihal v Ameriko? To get rid of the old world where a young man has no chance.“

„Nikogar nisi imel razen matere, mati ni imela ničesar razen tebe. Revščina te je pogrnala ko drugo.“

„Tudi revščina, ne rečem! Of course. Ali največ je k temu pripomogla tvoja sestra, dear me!“

„Moja sestra? Katera le? Tri sem imel...“

„Metka! Tvoja sestra Metka,“ vzdihne Kalumet. „O sladko ime...“

Nekdo se v gostilni glasno zasmee, drugi kihajo in se vsekujejo, da zadrže smeh.

„Torej ta, ki je v Ljubljani.“

„Tista, ki je vzela orožnika.“

„Tega nisem vedel. Glej, glej, kaj ne poveš! Potemtakem ni dosti manjkalo, da nisi

sedaj moj svak. Svaštvo je neke vrste sorodstvo.“

„Morda pa zamujeno popravimo! It may be late but not too late!“ V mizo upre svoj pogled, ko da ga je sram, da je izrekel te besede.

Pivci v gostilni so pozorni. Si se le oju-načil, Kalumet? Udari v sredo, kar bo, bo! Kaj bi motovilil in cincal po ovinkih!

„Popravimo, seveda lahko popravimo. Metka je vdova, prosta je, otrok tudi nima! Edina hčerka ji je umrla. Če hočeš, jutri se peljem s teboj v Ljubljano!“

Naj kdo reče, da ni Metkin oče šaljivec, ki mu ga ni para!

Ko da je kdo Kalumeta polil s pomijami. Petintrideset let... petintrideset let, pozna se to v človeškem življenju, postarala se je, years have passed.“

„Ti si seveda ostal mladenič, nespremenjen!“

„Poslušaj, da me razumeš! Metke, tvoje sestre, niti prosil nisem za roko. Saj sem vedel, da bi bilo zaman. Jaz, sin uboge delavke, dninarice, nezakonski povrhu, ona hči kmeta. Rad sem jo imel od daleč, na tihem, trpel sem, nikomur nisem znil besede...“

„Pa si bil precej drugačen pred petintridesetimi leti ko dandanes, ko obešaš na veliki zvon. Čujem danes prvič o tem, Metka tudi ni o tem nikdar ničesar povedala. Menda se v svoji skromnosti niti njej sami nisi razodel?“

„Z besedami ne, čutili pa je morala iz mojih pogledov in ponašanja, kako gorim zanjo. Ko je ujec pisal iz Amerike, da mi

jo nosil v srcu dolgih petintrideset let, je bila senca tiste, ki sem jo zagledal pri igri na odru pod Lokačevim kozolcem. Metka, Metka, prava Metka, ali stokrat lepša od Metke pred petintridesetimi leti... Vzdihne Kalumet in nadaljuje v angleščini, ko da je ni že dovolj vpletal v svoje dolgo modrovanje.

„Igrala je?“ Oče noče razumeti Kalumeta. „Ali ne zameri, prijatelj, med igralkami so bila sama mlada dekleta, leto, dve nad dvajset ni imela niti najstarejša, Maruša, mati Janeza, divjega lovca. Take so pa za tvoja leta le premlade, ne zameri...“

„Saj to je tisto, kar mi ne da miru. Just think on my unspeakable suffering! Ne spim, premišlujem, pijem, daš v Ameriki sploh nisem pil, še zmeša se mi... It's simply terrible! Je tu, vsa lepša je, kot sem jo videl v najlepših sanjah, pa ne morem do nje... Bojim se... Zavrne me... Leta so vmes... Brez nje pa ni zame življenja...“ In zopet angleščina.

Solze v Kalumetovih očeh.

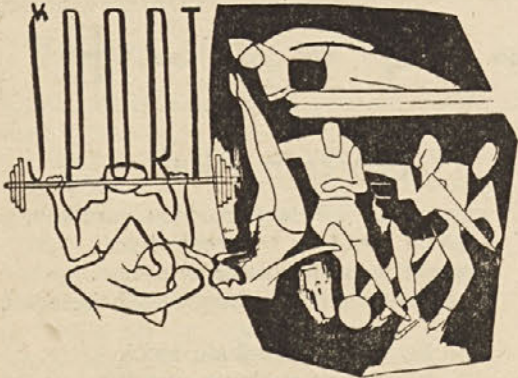
Usmiljenje na očetovem obrazu. „Predolgo si čakal in odlašal. Vidiš, zdaj je prepozno.“

„Ne, ni prepozno, nisem predolgo čakal in odlašal. V pravem času sem prišel, srce me ni varalo... Goodness gracious!“

„Sam praviš, da so leta vmes.“

„So... ali prej... prej nje ni bilo... Bila je otrok! Nobena druga ni bila in ni tista iz mojega srca, sanj in spominov kot ona... Da sem prišel prej, bi se vrnil razočaran; ne bi je našel, that's sure.“

(Dalje prihodnjič)

Svetovno prvenstvo na Lieseri

Od 7. do 10. avgusta je bilo težko svetovno prvenstvo v kanuju na Lieseri. Komaj 24 ur po svoji senzacionalni zmagi v slalomu 1. razreda kajak 1, je branil Avstrijec Kurt Preslmayr svetovno prvenstvo tudi uspešno na deročih vodah Liesere. Po izpo-

Na sliki vidite avstrijskega svetovnega prvaka Kurta Preslmayra.

vedi vseh udeležencev je bila ta konkurenca najtežja do sedaj. Hitrost in „trdotata“ hudournika Liesere sta stavili največje zahteve na udeležence, katerima je bilo kos le pol ducata konkurentov. Svetovno prvenstvo v kanuju je v zadnjem dnevu bilo le s težavo končano, kajti čez noč je divjalo hudo neurje po Zgornji Koroški. V vseh

Precej je presenetila 20-letna Gundula Jandar iz Vzhodne Nemčije.

konkurencah se je izkazala najbolj uspešna Vzhodna Nemčija.

Avstrijski tekmovalci so dosegli kot v letu 1963 dve zlati kolajni ter 2 srebrni. Poleg tega so zmagali še z dvema bronastima kolajnima.

Sovjetske atletinje vedno boljše

Sovjetska atletinja Tamara Press nadaljuje s presenetljivimi dosežki: med kvalifikacijskimi tekmami v Luznikih za nastop na spartakiadi zveze sovjetskih sindikatov je Pressova vrgla disk 59,70 m daleč in s tem za 41 cm izboljšala lastni svetovni rekord, ki ga je bila dosegla 18. maja 1963 v Moskvi.

Celovška „Austria“ v zvezni ligi

Pretekli teden je bila prva tekma „nove“ zvezne lige. Koroški zastopnik te lige — Austria Klagenfurt — (to moštvo je bilo v pretekli sezoni najbolj zmagoslavno v Srednji regionalni ligi ter se je moglo kvalificirati za nacionalno ligo) je igral preteklo nedeljo proti Mattersburgu ter je to moštvo premagal z 1:0.

Prav tako je VSV igral proti „Rapid Wien“ ter je zmagal, kot je bilo pričakovati, z rezultatom 1:10 (9:5).

Prihodnji teden se prične prvenstvo zvezne lige in upamo, da se bo koroški zastopnik dobro odrezal.

Avstrijski smučarji se pripravljajo

Avstrijski smučarski team se trenutno nahaja v Portillo (Čile) ter se pripravlja na svetovno prvenstvo 1966. Kot poročajo iz Portilla, smučarske proge ne ustrezajo predstavam avstrijskih smučarjev in na teh progah se bodo v naslednjih dneh začele poizkušne tekme za svetovno prvenstvo.

V Andih je padel sneg in še vedno sneži, tako da je Portillo odrezan od zunanjega sveta. V Portillo samem so začeli vaditi Avstrijci, ampak so morali že čez pol ure nehati, kajti tako je snežilo, da se je videlo samo par metrov naprej.

Novi rekordi v ženskem sprintu

11"1 v teku na 100 m in 22"7 na 200 m dolgi progi

Poljska ženska atletika je ena najmočnejših v Evropi. Poljakinje se odlikujejo tudi po svoji lepoti, ki je v mnogih primerih prav izredna. V zadnjih letih so Poljakinje predvsem mnogo pokazale v sprintu in v skoku v daljino. Prva mesta in kolajne na olimpijskih igrah in na evropskih prvenstvih so potrdile Poljsko kot najbolj sprintersko atletsko državo.

Američani so sicer zmagali na dvoboju s Poljsko v Varšavi, vendar so od tega tekmovanja največ imeli Poljaki, ki so z Ireno Kirszenstein prišli do svetovnega rekorda v teku na 200 m. Poljakinja, pa čeprav je startala počasneje kot je njena navada, je kasneje z ostrim tempom prehitela ameriški tekmič in se je na ravni znašla samo z rojakinjo Klobukowsko. V zadnjih metrih je tudi ta zaostala in Kriszensteinova je ustavila kronometre pri času novega svetovnega rekorda. Spočetka so sodniki objavili čas 22"8, kasneje pa so ugotovili, da so kar trije časomerilci zabeležili 22"7. Ta čas so ji tudi priznali. Ista atletinja je še prej zmagala v skoku v daljino, pa čeprav z znamko, ki je slabša od nje-nega rekorda.

Končni izid dvoboja v Varšavi je naslednji:

MOSKI:		
ZDA - POLJSKA	118:93	
ZENSKE		
ZDA - POLJSKA	59:57	
SKUPNO		
ZDA - POLJSKA	177:150	

K R A T K E V E S T I

Ženska doktor svetega pisma. — Prvič v zgodovini je podelila katoliška univerza v Nimvegenu na Holandskem doktorsko čast iz teologije neki ženski. Holandka, gospodična Schwarz, je prejela doktorski naslov potem ko je uspešno branila na tej univerzi tezo z naslovom „O prvotnem rokopisu iz Damaska“.

Južna Koreja ratificirala pogodbo z Japonsko. — Južnokorejski parlament je v soboto ratificiral sporazum o normalizaciji odnosov z Japonsko. V glasovanju so sodelovali samo poslanci vladajoče republikanske demokratske stranke ter dva neodvisna odposlanca. Poslanci opozicijske stranke so nekaj dni poprej odstopili v protest proti sporazumu.

Odpoklic ameriških diplomatov iz Brazavilla. — ZDA so odpoklicale celotno diplomatsko ter konzularno osebje iz brazavilkega Konga. Kakor je sporočil State Department, so ta ukrep sprejeli zaradi „slabega ravnanja z ameriškiimi diplomati in uslužbenkim osebjem z brazavilskim Kongu“. Prav tako je tudi ta država že zaprla svoja diplomatska zastopništva v ZDA.

Daruj za tiskovni sklad!

Slika tedna

Pred spomenikom Lincolnu v Washingtonu: trije afrikanski študentje občudujejo spomenik velikega ameriškega predsednika Lincolna, ki je postal znan kot borec za pravice črncev.

(U. S. I. S.)

Singapur je postal republika

9. t. m. je Singapur izstopil iz federativne države Malaysije in se proglašil za neodvisno državo. V naznanilu preko radia Singapur je bilo rečeno, da sta ta sklep skupno objavila ministrski predsednik Malaysije Rahman in ministrski predsednik Singapura Kuan Yew.

Singapur je dobil notranjo avtonomijo v okviru Britanskega Commonwealtha leta 1958. V septembru leta 1963 pa se je pridružil malajski federaciji, ki so jo sestavljali poleg Singapura še Malaja, Saravak in Sabah.

Mesto Singapur s svojim državnim ozemljem meri samo 581 kv. kilometrov ter ima okrog 1.550.000 prebivalcev, od tega dve tretjini Kitajcev. Drugi dve najmočnejši etnični skupini so Malajci in Indijci.

Do odcepitve Singapura je prišlo zaradi trenja med singapursko in osred. malajsko vlado. Singapurska vlada je obtoževala zvezno malajsko vlado, da skuša „maiajizirati“ Singapur in da ga gospodarsko izkori-

šča. Med drugim je hotela zvezna vlada 60 odst. od dohodkov singapurskega pristanišča, kar je glavni gospodarski vir Singapura. Doslej si je jemala zveza 40 odst. teh dohodkov.

Novo državo so že priznale Velika Britanija, Indonezija in Združene države, pa tudi vrsta drugih držav. Zaprošila bo za vstop v Združene narode. Malajska federacija in Anglija bosta ohranili svoja vojaška oporišča v Singapuru in bosta odgovorni za njegovo obrambo.

Izredna ponudba!

Nova gnojna črpalka, znamke Alfa z motorjem, za 2,5 do 3 metre globoko gnojno jamo s polnilno cevjo S 5400.—.

Sedaj po ugodni ceni 4200.— šilingov.

(Imamo samo eno črpalko!)

ADOLF BLAŽEJ

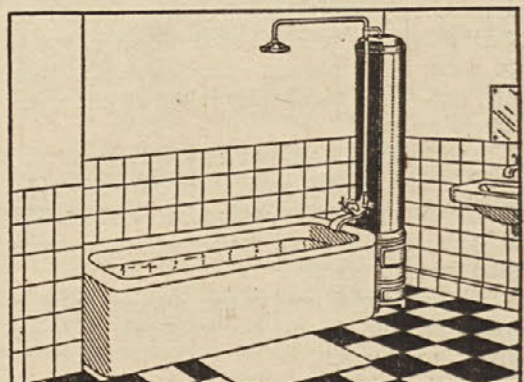
Trgovina — poljedelski stroji
ŠT. VID V PODJUNI

Telefon 0 42 39 — 283

Prodajamo vse vrste poljedelskih strojev

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PETEK, 20. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. Sportni obzorik. — **SOBOTA, 21. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi** — od srca do srca. Voščila. 18.25 Ob večerni uri. Poje Centralni zbor SPZ. Dirigent je Pavle Kernjak. — **NEDELJA, 22. 8.: 7.30 Duhovni nagovor.** S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — **PO NEDELJEK, 23. 8.: 14.15 Poročila, objave.** Pregled sporeda. Tam doli za našo vasjo... Glasbena oddaja. 10 minut za športnike. — 18.00 Za našo vas. — **TOREK, 24. 8.: 14.15 Poročila, objave.** O starih časih izpod Jepe pripoveduje Foltej Baumgartner. — **SREDA, 25. 8.: 14.15 Poročila, objave.** — Kar želite, zaigramo. — **ČETRTEK, 26. 8.: 14.15 Poročila, objave.** Poje Oktet izpod Uršlje.

Vse za vodno instalacijo (sanitarni material) dobavljaja

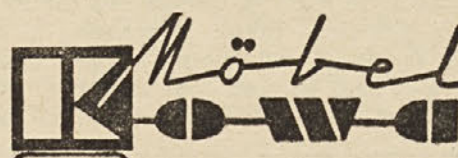
Bratje Rutar & Co.

Dobrla ves — Eberndorf

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in damske klobuke

KLAGENFURT, Alter Platz 34

VILLACH - BELJAK GERBERG. 6

Lastnik: HANZEJ KOVAČIČ

Senzacionalni padec cen!

NUDI SE VAM MOŽNOST, DA ZELO POCENI NAKUPITE!

Vrtna gugalnica zložljiva, za 2 osebi, plastična sončna streha z mizico **Š 1480.-**

Vrtni stoli s podlahtnikom **Š 185.-**

Vrtni stoli brez podlahtnikov **Š 155.-**

Vrtna mize z zloženimi ploščami
premer 75 cm **Š 370.-**
premer 60 cm **Š 320.-**

Vrtni senčniki v raznih barvah, premer 150 cm **Š 265.-**

Sami se prepričajte, zafo nas obiščite!